

Συνεργατική-μαθητική έκδοση Δικτύου Σχολείων - Φύλλο 3ο - Ιούνιος 2023

Πηγή έμπνευσης και δημιουργίας

Το Δίκτυο Συνεργατικών Σχολείων «Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα. Στο χθες, στο σήμερα, στο αύριο.», συνέχισε για 3η χρονιά τη λειτουργία του. Συνοδοιπόροι στο εγχείρημά μας, για το σχολικό έτος 2022 – 2023, σχολεία από κάθε γωνιά της Ελλάδας, αλλά και πέρα από αυτήν.

Συνολικά 70 σχολεία, 102 τμήματα(τάξεις), 136 εκπαιδευτικοί από όλο το φάσμα των ειδικοτήτων και 1.600, περίπου, ενθουσιώδεις μαθητές, κράτησαν άσβεστη τη φλόγα της δημιουργίας και της αλληλεπίδρασης.

Στη φετινή μας διαδρομή, πέρα από τη γνωριμία του τόπου μας, δοσμένη με ποικίλους και ευφάνταστους τρόπους από όλους τους συμμετέχοντες, αλλά και άλλων θεμάτων, δεσπόζουσα θέση είχε το θέμα των κάστρων. Οι καστροπολιτείες, τυλιγμένες με το πέπλο της λησμονιάς, παραμένουν βιγλάτορες ενός μακρινού παρελθόντος. Σ' αυτό το οδοιπορικό, είχαμε ως οδηγό τον φανταστικό περιηγητή και χρονοταξιδιώτη Φαμπρίτσιο Καστελάνο, μέσα από τη ματιά του οποίου, ήρθαμε πιο κοντά στα ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα, αλλά και στην καθημερινότητα μιας άλλης εποχής.

Στο ξεκίνημα της χρονιάς, τιμήθηκε το Δίκτυο μας με εύφημο μνεία, από τη Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά, κάτι που αποτελεί μια πρώτη αναγνώριση της δράσης μας.

Η προοπτική του Δικτύου μας μεγαλώνει. Γινόμαστε μια αγκαλιά, βοηθώντας και συμπληρώνοντας ο ένας τον άλλον.

Η επόμενη χρονιά αποτελεί μια πρόκληση, για όλους μας. Χρήση συνεργατικών εφαρμογών, δράση πεδίου και γνωριμία για τις ιδιαιτερότητες κάθε τόπου, αλλά και ανάληψη πρωτοβουλιών, για την αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων που αφορούν τα σχολεία μας, μέσα και έξω από αυτά.

Η κινηματογραφική εκπαίδευση, το κουκλοθέατρο, οι κοινές ραδιοφωνικές εκπομπές, τα δωμάτια απόδρασης(escape rooms) είναι μερικές από τις ιδέες που προτείνουμε για αξιοποίηση.

Θέματα που θα μας απασχολήσουν, μεταξύ άλλων, είναι τα μεταναστευτικά ρεύματα των Ελλήνων, χθες και σήμερα, η προφορική ιστορία ως σημαντικό στοιχείο αναφοράς για τη συλλογική μνήμη και η ανάδειξη των παραδοσιακών οικισμών.

Στο τεύχος αυτό, το οποίο θα κυκλοφορήσει σε τέσσερις γλώσσες, όπως και το προηγούμενο, φιλοξενούνται 20 σχολεία. Οι δραστηριότητες όλων των ομάδων του Δικτύου, παρουσιάζονται στα padlet τους και μπορείτε να περιηγηθείτε σ' αυτές μέσω του συνδέσμου που ακολουθεί https://padlet.com/iliaskartas2022/_-2022-2023-1tsclz2z540nzdyp

Ανυπομονούμε να γνωρίσουμε τους νέους συνταξιδιώτες μας, το φθινόπωρο που μας έρχεται. **Σας περιμένουμε.**

Καλό καλοκαίρι και καλή ανάγνωση!!!

Για το Δίκτυο «Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα»
Ο συντονιστής εκπαιδευτικός
Ηλίας Κάρτας
Δημοτικό Σχολείο Άρτισσας/Πέλλας

«Ταξιδεύοντας στην Ελλάδα. Στο χτες, στο σή- μερα, στο αύριο»

Συνεργατική –
μαθητική έκδοση
Δικτύων Σχολείων
Ελλάδας

Διεύθυνση
- Επικοινωνία
Δημοτικό Σχολείο
Άρνισσας
58002 Άρνισσα
Τηλ.: 23810 31234
mail@dim-
arniss.pel.sch.gr

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Οι συντακτικές ομάδες
των σχολείων
που συμμετέχουν

Επιμέλεια έκδοσης:
Νίκος Δημητρίου
Ηλίας Κάρτας

Επιμέλεια αγγλικής
έκδοσης:
Λίνα (Ξανθίππη)
Αβραμίδου

https://padlet.com/iliaskart/as2022/_-2022-2023-1tscl2zz540nzdyp

Το λογότυπο της
εφημερίδας
σχεδίασε η μαθήτρια
της ΣΤ' τάξης
του 10ου Δημοτικού
Σχολείου Κορίνθου
Ιωάννα Τρουπή

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Γραφικές Τέχνες
ΒΑΓΟΥΡΔΗΣ
MEDIA GROUP
Τηλ.: 6930 400836
email:press@edessaiki.gr

- Περιεχόμενα – ταυτότητα .....σελ. 2
- Κουκλοθέατρο και μικροί παραμυθάδες (2ο Δ.Σ. Σερρών).....σελ. 3
- Η καστροπολιτεία μας (3ο Δημοτικό Σχολείο Ανατολής Ιωαννίνων).....σελ. 4 – 5
- Οι εποχές αλλάζουν (Δ.Σ. Λαγυνών/Θεσσαλονίκης) .....σελ. 6 – 7
- Ταξιδεύω σε διώρυγα, νησί και μια πόλη ιερή(10ο Δ.Σ. Κορίνθου) .....σελ. 8 – 9
- Το βασιλικό κάστρο της Βαρσοβίας (ΤΕΓ Βαρσοβίας και του Τμήματος Ελληνικής Γλώσσας του Διεθνούς Ευρωπαϊκού Σχολείου Βαρσοβίας) .....σελ. 10 – 11
- Φράγκικο κάστρο και Δερβενάκια (Δ.Σ. Αγίου Βασιλείου/Κορινθίας).....σελ. 12 – 13
- Το βυζαντινό μονοπάτι της Καστράνιτσας (Δ.Σ. Πύργων/Εορδαίας).....σελ. 14 -15
- Οι ομορφιές των Προμάχων Αλμωπίας (Δ.Σ. Προμάχων).....σελ.16 – 17
- Η φιλία δεν έχει σύνορα (4ο Δ.Σ. Καλαμάτας) .....σελ.18 – 19
- Το κάστρο του Διδυμοτείχου (4ο Ν/Γ Διδυμοτείχου).....σελ. 20 – 21
- Η ναυμαχία της Μεθώνης (Δ.Σ. Μεθώνης / Πυλίας).....σελ.22 - 23
- Το Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου (1ο Δ.Σ. Αφάντου/Ρόδου).....σελ. 24 – 25
- Εξερευνούμε την Ξάνθη και την κοιλάδα του Νέστου (7ο Δ.Σ. Ξάνθης)...σελ. 26 – 27
- Το ασχημόμπλο της Άρνισσας (Δ.Σ. Άρνισσας – Γ' τάξη).....σελ.28 – 29
- Καϊμακτσαλάν (Βόρας) – Ο κλέφτης του χιονιού (Δ.Σ. Άρνισσας-Ε' τάξη)σελ. 30 – 33
- Ο μύθος της Βιτόριζας (Δ.Σ. Ερμιόνης/Αργολίδας – Δ1 τάξη).....σελ. 34 – 35
- Πορφύρες Ερμιόνης (Δ.Σ. Ερμιόνης/Αργολίδας – Δ2 τάξη).....σελ. 36 – 37
- Αχινός, η αρχαία πόλη του Εχίνου (2ο Δ.Σ. Εχινάιων/Φθιώτιδας) ...σελ. 38 - 39
- Ο τόπος μου (1ο Δ.Σ. Νέας Αγχιάλου/Μαγνησίας – Γ' τάξη).....σελ. 40 – 41
- Το ανάκτορο των Αλυκών των Μακεδόνων Βασιλέων και το Κάστρο των Παλαιών Βόλου (1ο Δ.Σ. Νέας Αγχιάλου/Μαγνησίας – Ε' τάξη) .....σελ. 42 – 43
- Ακολουθώντας τα ίχνη των ανθρώπων της Αρχαίας Καμείρου (Δ.Σ. Καλαβαρδών / Ρόδου).....σελ. 44 – 46
- Κτήμα Χατζημιχάλη – Ελαιοτριβείο Βάγιας (1ο Δ.Σ. Αταλάντης)...σελ.47
- Φλώρινα, ο τόπος μας μέσα από τους καλλιτέχνες του (1ο Δ.Σ. Φλώρινας)....σελ. 48 - 50

Κουκλοθέατρο και μικροί παραμυθάδες

Οι μαθητές της Ε' τάξης του 2ου Δημοτικού Σχολείου Σερρών, σε συνεργασία με τον Διευθυντή του Σχολείου Σ. Μπερμπερίδη και την Εικαστικό Ε. Μπαντάζου, έστησαν φέτος μια διαφορετική και πολύγλωσση παράσταση κουκλοθέατρου, καθώς στο σχολείο συνυπάρχουν κυρίως Ρομά και προσφυγόπαιδες από το Ιράκ. Η αρχή έγινε με μια φιγούρα κουκλοθέατρου που μπήκε στην τάξη και άρχισε σιγά-σιγά να γνωρίζεται με

την ομάδα. Όταν η κούκλα αποχώρησε, η τάξη αποφάσισε ότι θα ήθελε να συνεχιστεί αυτό το παιχνίδι κι έτσι από κοινού αποφασίστηκε κάθε μαθητής να φτιάξει την δική του.

Έτσι, οι μαθητές ξεκίνησαν με την κατασκευή του κεφαλιού της δικής τους κούκλας, χρησιμοποιώντας σαν βάση μια μπάλα φελι-

ζόλ, την οποία “έντυσαν” σταδιακά με εφημερίδες, με την τεχνική του papier mache. Κάθε παιδί διάλεξε επίσης και τον χαρακτήρα που θα υποδυθεί η κούκλα του, έτσι ώστε να να ραφτούν τα κατάλληλα ρούχα αλλά και να έχει τα σωστά χαρακτηριστικά.

Είχαμε την ευκαιρία, να συνομιλήσουμε ζωντανά με τον stand up κωμικό Κ. Κ. Ραβνιωτόπουλο, ο οποίος μας έλυσε απορίες που είχαν δημιουργηθεί όλο το προηγούμενο διάστημα, όπως η διαχείριση του άγχους πάνω στην σκηνή, το δέσιμο του κάθε ρόλου με τον συμπαίκτη και το κοινό, αλλά και για το ζήτημα του ποιον και τι μπορούμε να σατιρίσουμε μέσα από τον θεατρικό λόγο. Επίσης, συζητήσαμε για την ετοιμότητα στον προφορικό λόγο, μιας και στην ομάδα μιλούνται ταυτόχρονα τα Ελληνικά, τα Ρομανί και τα Κουρμαντζί.

Τέλος, οι μαθητές, κάνοντας πράξη όσα είχαν μάθει τόσο στην σχολική τάξη όσο και στην συζήτηση με τον κωμικό, παρουσίασαν μια μικρή παράσταση μέσα στον οικισμό των Ρομά, μιλώντας την δική τους διάλεκτο, σε γνώριμο για αυτούς περιβάλλον. Μας παρουσίασαν επίσης το κλασικό παραμύθι “Η Κοκκινোসκουφίτσα”, σε ταυτόχρονη αφήγηση και στις τρεις γλώσσες.

**2ο Δημοτικό Σχολείο
Σερρών (Ε' τάξη)
Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί:
Σάββας Μπερμπερίδης –
Ευπραξία Μπαντάζου**

Η καστροπολιτεία μας Γιάννενα! Πρώτα στα

όρη, ο Γράμμος και το Μιτσικέλι. Η Παμβώτιδα, η λίμνη των Ιωαννίνων είναι το στολίδι της πόλης. Το όνομά της σημαίνει «αυτή που τους θρέφει όλους». Πολύ σημαντικό στοιχείο της πόλης είναι το νησί που βρίσκεται μέσα στη λίμνη και είναι το μοναδικό στην Ευρώπη που κατοικείται. Το όνομα του είναι «Νησί». Το πιο επιβλητικό όμως σημείο της πόλης μας είναι το κάστρο μας.

Φαίνεται ότι υπήρχε από το 10ο αι.μ.Χ ενώ προστέθηκαν σ' αυτό τμήματα από τον 11ο αιώνα και μετά. Το κατέκτησαν πολλοί εχθροί, όπως οι Νορμανδοί, οι Σλά-

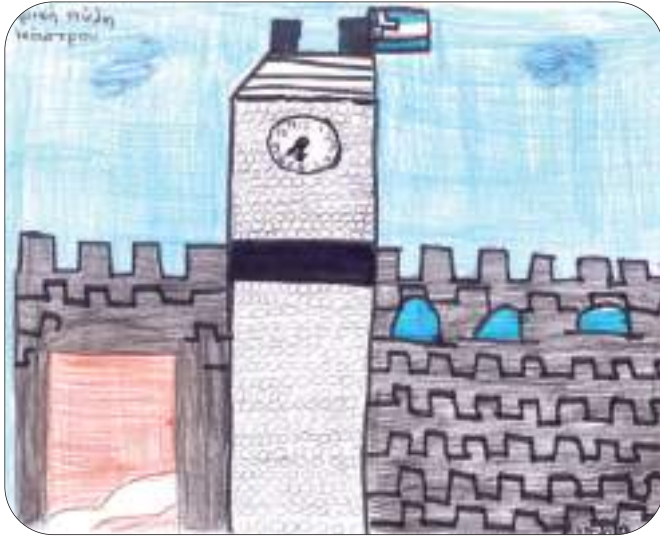
βοι και τέλος οι Οθωμανοί. Το κάστρο βρίσκεται στην νοτιοανατολική γωνιά της πόλης, στο πιο ψηλό σημείο ενός ακρωτηρίου που εισχωρεί στη λίμνη μας. Έχει δύο ακροπόλεις στα πιο ψηλά σημεία του. Και οι δύο κατασκευάστηκαν στα τέλη του 11ου αιώνα. Η βορειοανατολική ακρόπολη, όπου βρίσκεται το Οθωμανικό τζαμί Ασλάν Πασά, ήταν στα οθωμανικά χρόνια το θρησκευτικό κέντρο της πόλης και η πολύ μεγαλύτερη νοτιοανατολική ακρόπολη, γνωστή και ως Ιτς Καλέ, που σημαίνει εσωτερικό φρούριο στα τουρκικά. Τη σημερινή του μορφή

Το όνομα της πόλης μας φαίνεται ότι της δόθηκε από το μοναστήρι του Ιωάννη του Πρόδρομου, που ήταν ο πολιούχος της, εκείνη την εποχή. Έτσι η πόλη του Ιωάννη έγινε Ιωάννινα ή Γιάννενα.

Τα Γιάννενα είναι η πρωτεύουσα της Ηπείρου. Είναι ορεινή περιοχή με πολλά βουνά να την περιβάλλουν, όπως τα Αθαμανικά

άρματα, στα γρόσια και στα γράμματα....!!!

την πήρε στα χρόνια που κυβερνήτης της πόλης ήταν ο Αλί πασάς. Στο Ιτς Καλέ στα νότια του κάστρου είχε ο Αλί πασάς το Σεράι του, τα μαγειρεία του και τους στρατώνες. Εκεί βρίσκεται και το Φετιγιέ τζαμί και ο τάφος του πασά.

Σήμερα το κάστρο είναι σημαντικός τουριστικός προορισμός, γιατί έχει, ε-

κτός από πολλά αξιοθέατα, και σημαντικά μουσεία της πόλης, όπως το Βυζαντινό μουσείο και το μουσείο Αργυροτεχνίας. Δεν είναι τυχαίο ότι η πόλη μας ονομάζεται και πόλη των Ασημουργών, γιατί οι Γιαννιώτες ασημουργοί δημιουργούσαν ασημένια κοσμήματα και αντικείμενα με την ιδιαίτερη τέχνη του οξειδωμένου ασημιού.

Επίσης λειτουργούν πολλοί ξενώνες και εστιατόρια για τους επισκέπτες. Η θέα που απλώνεται μπροστά στον επισκέπτη προς τη λίμνη και την πόλη

είναι μαγευτική.

Εικονογράφηση:

Μελίνα Μήτση-Ιστορικό μουσείο (Ασλάν Τζαμί)

Κων/νος Φαρμάκης-Το ρολόι των Ιωαννίνων

Αγγέλικα Λάζου-Η κεντρική πύλη του κάστρου

Μιχάλης Θεοχάρης-Η πύλη του Ιτς καλέ

Μυρσίνη Παπαπέτρου-Το κάστρο

Ναταλία Κρανιώτη-Το μουσείο Αργυροτεχνίας

Φωτογραφία: Αναστασία Μαυρογεώργου

Πηγές: el.m.wikipedia.org

3ο Δημοτικό Σχολείο Ανατολής Ιωαννίνων

Τμήματα: Ε1 Γ1 Γ2

Υπεύθυνοι

εκπαιδευτικοί:

Αναστασία

Μαυρογεώργου (Γ2)

Ελένη Μπίττη (Γ1)

-Χριστίνα Ρούκη (Ε1)

Οι εποχές αλλάζουν...

Οι εποχές αλλάζουν, τι θα πει αυτό;

Μελετήσαμε και καταγράψαμε τις αλλαγές στις οικογενειακές σχέσεις, στα ήθη και στα έθιμα αλλά και στον τρόπο ομιλίας. Οι συνήθειες, η οικονομική κατάσταση, τα παιχνίδια που παίζουν τα παιδιά είναι και αυτά στο κάδρο των αλλαγών, όπως και οι χαρακτήρες των ανθρώπων.

Στην οικογένεια παρατηρούμε σε βάθος δύο γενεών, πολλές αλλαγές. Σε πρώτο επίπεδο παρατηρούμε ότι τα παιδιά μιλάνε απότομα στους γονείς. Παλιότερα υπήρχε σεβασμός στους μεγαλύτερους, στο μπαμπά, στον παππού, στους συγγενείς. Η λέξη «πατέρας» είναι ίδια, και τότε και τώρα. Έχει αλλάξει η συμπεριφορά απέναντι του. Αυτό νομίζουμε οφείλεται στο ότι παλιότερα ο πατέρας είχε τη γνώση για όλα, τη σπορά, το θερισμό, τα ζωντανά. Ήταν αυστηρός, αφού και η ζωή του ήταν σκληρή.

Σε δεύτερο πλάνο παρατηρούμε αλλαγές στα ήθη και έθιμα. Ένα έθιμο στο χωριό, αυτό της χελιδόνας, έχει αλλάξει σε πολλά σημεία του. Η χελιδόνα είναι έθιμο του χωριού, που γίνεται στην αρχή της άνοιξης. Παλιότερα τα αυγά και τα χρήματα, μοιράζονταν σε όλα τα παιδιά. Σήμερα ο καθένας θέλει τα χρήματά του. Άλλα έθιμα που έχουν αλλάξει, στο χωριό, είναι οι Φωταρείς και το θυμιάτισμα.

Μέσα σε αυτές τις αλλαγές είναι και η γλώσσα. Στα Λαγυνά μιλούσαμε την ντοπιολαλιά, με τούρκικες επιρροές. Τώρα ελάχιστοι γεροντότεροι μιλούν έτσι. Νομίζουμε ότι αυτό γίνεται γιατί υπάρχουν νέοι κάτοικοι που φέραν νέες λέξεις αλλά και η επιρροή από τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας. Ακόμη, θεωρούμε ότι δεν είναι καθόλου κατανοητή για τους περισσότερους και αυτό οδηγεί στον μαρασμό της.

Τα παιχνίδια παλιότερα γινόταν με απλά υλικά. Η μπάλα γινόταν από τις τρίχες της αγελάδας. Παίζαν μπαλάντζα (κουτσό), μήλα, τζαμί.

Σήμερα η τεχνολογία προσφέρει, τη δυνατότητα να παίζεις με άλλους, μέσα από υπολογιστές. Δεν χρειάζεται να μαζευόμαστε στις πλατείες ή στα χωράφια για παιχνίδι.

Τα σπίτια ήταν διώροφα. Πέτρα και ξύλο. Στον κάτω όροφο έβαζαν τα ζώα. Φτωχικά σπίτια χωρίς πολλά έπιπλα. Οι μικρές αυλές ήταν γεμάτες όμορφα λουλούδια και δέντρα. Εσωτερική αυλή και μεγάλη σιδερένια πόρτα στην είσοδο. Σήμερα σώζονται πολύ λίγα από αυτά τα σπίτια, που όμως οι νοικοκύρηδες τους τα φροντίζουν πάρα πολύ.

Το σχολείο ήταν στην πλατεία. Δεν ήταν μεγάλο. Στο ισόγειο είχε το μέρος της τιμωρίας. Ένα εικο-

σιτετράωρο είχε τιμωρηθεί μαθητής, χωρίς να τον αναζητήσει κανείς από την οικογένειά του.

Γύρω από την πλατεία, μαζί με το σχολείο είχε πολύ λίγα σπίτια και καφενεία. Το 1950 οι κάτοικοι ενώθηκαν να χτίσουν σχολείο, στο εκκλησάκι δίπλα. Εκεί είναι σήμερα.

Ο πλάτανος είναι το κεντρικό σημείο των Λαγυνών. Στη βρύση που τρέχει στις ρίζες του, μάθαιναν τα νέα του χωριού, όταν πήγαιναν για να πάρουν νερό. Γυναίκες με παραδοσιακές φορεσιές, συζητούσαν.

Η λίμνη Κορώνεια ή Αγίου Βασιλείου, είναι ζωτικής σημασίας για το οικοσύστημα στο οποίο ζούμε. Παλιότερα οι κάτοικοι ψάρευαν και πουλούσαν τα ψάρια τους. Έτσι μπορούσαν να ζήσουν τις οικογένειές τους. Για αυτό το λόγο προστάτης του χωριού μας είναι ο Άγιος Νικόλαος.

Η κτηνοτροφία είναι ακόμη και σήμερα δύσκολη δουλειά. Μόνο δύο έμειναν και αυτοί έχουν πρόβατα και κατσίκια. Μέσα από τις δυσκολίες, οι άνθρωποι έψαχναν να βρουν τρόπο για την ζήση τους.

Σε όλα αυτά τα θέματα που αναφερόμαστε, παρατηρούμε ότι οι αλλαγές είναι συνυφασμένες με τις αλλαγές στην διαβίωση των ανθρώπων. Μεταβάλλονται οι υλικές συνθήκες διαβίωσης των ανθρώπων και έτσι έχουμε συνεχόμενες μεταβολές σε κάθε επίπεδο. Εδώ θα πρέπει να κρίνουμε και να αντιλαμβανόμαστε, κάθε φορά, ποιες είναι οι αιτίες που δημιουργούν το φαινόμενο αλλά και ποιο θα είναι το μέλλον των καταστάσεων.

Οι παραπάνω πληροφορίες στηρίχτηκαν σε μαρτυρίες από τις συνεντεύξεις που έδωσαν οι γεροντότεροι:

κ. Γεωργάκης Στυλιανός στον εγγονό του Στέλιο, η κ. Χούφτα Ουρανία στον εγγονό της Γιάννη, η κ. Μοσχούδη Παναγιώτα στην εγγονή της την Κατερίνα, η κ. Μπίκα Ελένη στον εγγονό της Κωνσταντίνο, η κ. Κουτλουμπάση Κατερίνα στην εγγονή της Κατερίνα, η κ. Λασκαρίδου Αθανασία στην εγγονή της Χριστίνα.

Ακόμη ευχαριστούμε για τη συνέντευξη που έδωσαν:

Ο πάτερ Παύλος, ιερέας στον ιερό ναό Αγίου Νικολάου Λαγυνών

Η κ. Γκορέζη Χριστίνα από τον Φ. Δ. Λιμνών Κορώνειας – Βόλβης

**Δημοτικό Σχολείο Λαγυνών
Τάξη ΣΤ1**

Υπεύθυνη δασκάλα: Παπασυμεών Ελισσάβετ

Ο Πήγασος, η κορινθιακή θεότητα, πέταξε πάνω από τον Ακροκόρινθο και σταμάτησε στην Πειρήνη πηγή, δίπλα στον ναό του Απόλλωνα, να ξεδιψάσει. Τότε εμφανίστηκε ένας αγγελιοφόρος του Δία και του ανέθεσε μία αποστολή. Τη μεταφορά των κεραυνών του Δία στο νησί των Φαίακων. Ο Πήγασος με χαρά τίναξε τα φτερά του και ξεκίνησε το ταξίδι του. Μετά από αρκετή ώρα θέλησε να κάνει μία μικρή στάση να ξεκουραστεί, όταν από ψηλά είδε ένα ξέφωτο στο οποίο και προσγειώθηκε. Βρισκόταν σε έναν περιέργο κήπο με αγάλματα ηρώων και ένα τείχος γύρω του. Περιηγήθηκε σ' αυτόν και άρχισε να διαβάζει τις επιγραφές "Κόρη της Ελλάδας", ανδριάντας του "Λόρδου Βύρωνα", μνημείο "Μάρκου Μπότσαρη", «τύμβος με οστά των αγωνιστών».

"Πού να βρισκομαι άραγε;" αναρωτήθηκε. Θέλησε να μάθει. Η ιερότητα του χώρου τού προκαλούσε ανατριχίλα. Βγή-

Ταξιδεύω σε διώρυγα, νησί και μια πόλη ιερή

κε από μία Πύλη και σε έναν βράχο απέναντί της διάβασε την επιγραφή "Κάθε ελεύθερος άνθρωπος είναι δημότης Μεσολογγίου". Ξαφνικά άκουσε μία φωνή πίσω του.

- Ψάχνεις κάτι;

Γύρισε και είδε μία γυναίκα με μακρύ φόρεμα και ένα σπαθί στο χέρι.

- Ποια είσαι; τη ρώτησε

- Η Ελευθερία. Εσύ;

- Είμαι ο Πήγασος, προστάτης της Κορίνθου. Πού βρισκομαι;

- Στην Ιερή πόλη του Μεσολογγίου. Χαίρομαι που σε γνωρίζω. Έχω τόσον καιρό να μιλήσω σε κάποιον. Πόσο τυχερός είσαι που ταξιδεύεις. Εγώ είμαι άγαλμα. Δεν μπορώ να κουνηθώ.

- Θες να προσπαθήσω να σε μετακινήσω;

- Ευχαριστώ!
Τότε συνέβη κάτι απίστευτο. Η βάρη που στεκόταν το άγαλμα έσπασε και η Ελευθερία ζωντάνεψε. Ο Πήγασος τής πρότεινε να τον ακολουθήσει στο ταξίδι του και αυτή δεν έχασε την ευκαιρία.

Εντωμεταξύ, λίγο πιο μακριά σε ένα νησί του Αιγαίου, τη Σκόπελο, ο Στάφυλος έφυγε από την παραλία του, για να κάνει κατάδυση στα κρυστάλλινα νερά του **Αη Γιάννη** και στη συνέχεια στον όρμο του **Πανόρμου**. Εκεί εντυπωσιάστηκε από το **ναυάγιο "Χριστόφορος"**, καθώς το πλοίο ήταν όρθιο στον βυθό και σε καλούσε να το εξερευνηθείς. Ο γιος του Διόνυσου διασκέδασε απίστευτα κολμπώντας γύρω από το πλοίο, αφού ήταν λάτρης των Extreme sports. Δυστυχώς, έπρεπε να αφήσει τη διασκέδαση και να πάει στο νησί των Φαιάκων για δουλειά... Ο πατέρας του, όμως, του είχε ζητήσει να επισκεφτεί τους αμπελώνες τους εκεί.

Οι τρεις ήρωές μας είχαν

φτάσει στον προορισμό τους, όταν μια δυνατή καταιγίδα ξέσπασε και τους οδήγησε στο ίδιο κατάλυμα. Εκεί γνωρίστηκαν και άρχισαν να μιλάνε για τις σκέψεις και τα όνειρά τους. Ο Πήγασος εκμυστηρεύτηκε ότι θα ήθελε να κάνει

σέρφινγκ στη **λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου**, ο Στάφυλος bungee jumping στη **διώρυγα της Κορίνθου**, ενώ η Ελευθερία ονειρευόταν να ανάψει τους φάρους της Ελλάδας με το φως της ελευθερίας, ξεκινώντας από τον **φάρο Γου-**

ρούνη στη Σκόπελο και τον φάρο στο **Ηραίο** του Κορινθιακού.

Οι τρεις νέοι φίλοι ήταν ενθουσιασμένοι με τη συνάντησή τους. Αφού έκαναν τις δουλειές που τους είχαν αναθέσει, πήραν την απόφαση να ταξιδέψουν μαζί και να κάνουν τα όνειρά τους πραγματικότητα. Έτσι και έγινε. Αρχικά, πήγαν στο Μεσολόγγι όπου ο Πήγασος απόλαυσε το σέρφινγκ στη λιμνοθάλασσα, δίπλα στις **πελάδες** και τις **γάιτες**. Στη συνέχεια, ο Στάφυλος έκανε bungee jumping στη διώρυγα της Κορίνθου, με την αδρεναλίνη του να χτυπάει κόκκινο και τους φίλους του να βρίσκονται ένα βήμα πριν το εγκεφαλικό από την τρομάρα τους. Τέλος, προχωρώντας ανατολικά το όνειρο της Ελευθερίας πήρε σάρκα και οστά, αφού ανάψε τον φάρο στο Ηραίο και τον φάρο Γουρούνη στη Σκόπελο με το φως της ελευθερίας.

Ήταν τόσο χαρούμενοι οι τρεις ήρωές μας και πραγματικά απόλαυσαν τις περιπέτειές τους. Είχε φτάσει όμως η στιγμή να αποχαιρετιστούν. Δίνοντας την υπόσχεση ότι θα συναντηθούν την επόμενη χρονιά, αντάλλαξαν δώρα, που δεν ήταν τίποτα άλλο από τοπικά προϊόντα. Ο Στάφυλος τους πρόσφερε **σκοπελίτικα δαμάσκηνα**, ο Πήγασος **κορινθιακή σταφίδα** και η Ελευθερία τους έδωσε **αλάτι** από τις περιφημες **Αλυκές** του Μεσολογγίου. Στη συνέχεια, οι τρεις τους επέστρεψαν στους τόπους τους και έζησαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα.

Το παραμύθι εμπνεύστηκαν οι μαθητές:

Νικόλας Κοντογιάννης, Βασιλική Μπέκου, Αντόνιο Νγκρέση, Γιώργος Παναγιούλιας, Εβίτα Σπυράκη, Ιωάννα Τρουπή, Ελένη Τσερώνη, Εύη Χουσαλά

10ο Δ.Σ. Κορίνθου
- ΣΤ' 2 τάξη
Υπεύθυνη εκπαιδευτικός:
Μαρία Ντρέλια

Το βασιλικό κάστρο της Βαρσοβίας

Η Βαρσοβία είναι πρωτεύουσα της Πολωνίας. Είναι μια όμορφη και σύγχρονη πόλη, χτισμένη στην καρδιά της πεδιάδας της Μαζοβίας που διασχίζεται από τον ποταμό Βιστούλα. Η Βαρσοβία έγινε πρωτεύουσα της Πολωνίας στα τέλη του 13ου αιώνα, όταν ο Βολεσλάβος ο 2ος, Δούκας της Μασοβίας, μετέφερε την πρωτεύουσα από την Κρακοβία, στη δυτική πλευρά του ποταμού Βιστούλα. Το ιστορικό κέντρο (η παλιά πόλη «Stare Miasto») είναι η πιο όμορφη συνοικία της Βαρσοβίας. Η καρδιά της περιοχής θεωρείται η πλατεία της παλιάς αγοράς (Rynek Starego), όπου δεσπόζει το Βασιλικό Κάστρο (Zamek Królewski w Warszawie). Το βασιλικό κάστρο της Βαρσοβίας που βρίσκεται στην είσοδο της παλιάς πόλης, ήταν από το 14ο αιώνα η επίσημη κατοικία των Πολωνών μοναρχών, Προέδρων και η έδρα του κοινοβουλίου. Εκεί συντάχθηκε το πρώτο σύνταγμα της Πολωνίας, στις 3 Μαΐου 1791. Στη μακρά ιστορία του το κάστρο καταστράφηκε και λε-

ηλατήθηκε πολλές φορές από τους Σουηδούς και άλλους επιδρομείς, ενώ το Σεπτέμβριο του 1939 βομβαρδίστηκε από τους Γερμανούς. Ευτυχώς, οι μουσειολόγοι, με την καθοδήγηση του καθηγητή Stanisław Lorentz, κατάφεραν να διασώσουν και να κρύψουν αρκετά έπιπλα, αντικείμενα και μερικά από τα έργα τέχνης του. Ένα χρόνο μετά, ο Αδόλφος Χίτλερ διέταξε την ανατίναξη του η οποία τελικά ακυρώθηκε, γιατί υπήρχε φόβος ότι θα πάθαινε ζημιά η γειτονική γέφυρα του ποταμού, που ή-

ταν πολύ σημαντική για τον γερμανικό στρατό. Όμως, τα επόμενα χρόνια της γερμανικής κατοχής το κάστρο μεθοδικά λεηλατήθηκε από τον κατακτητή. Η οροφή του, που είχε καταρρεύσει κατά τη διάρκεια της πολιορκίας της Βαρσοβίας το 1939, ουδέποτε αποκαταστάθηκε. Ομάδες Πολωνών αντιστασιακών πατριωτών κατά των Γερμανών, έμπαιναν κρυφά στο παλάτι και έπαιρναν με κίνδυνο της ζωής τους αντικείμενα και δείγματα πατωμάτων, χαλιών, κουρτινών, έτσι ώστε να μπορέσουν να

τα ανακατασκευάσουν στο μέλλον. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια της Εξέγερσης της Βαρσοβίας το 1944, το Βασιλικό Κάστρο και η Παλιά Πόλη ήταν το σκηνικό έντονων μαχών μεταξύ του Γερμανικού και του Πολωνικού Στρατού (Armia Krajowa). Οι Γερμανοί τελικά κατάφεραν να καταλάβουν την Παλιά Πόλη τον Σεπτέμβριο του 1944, με αποτέλεσμα να ανατινάξουν το Βασιλικό Κάστρο αφήνοντάς το ερειπωμένο.

Ανακατασκευή του Βασιλικού Κάστρου

Από το 1946 έγιναν μερικές ανακαινίσεις για να διασωθεί ό,τι είχε απομείνει από το Βασιλικό Κάστρο. Ωστόσο, η απόφαση για την ανοικοδόμησή του πάρθηκε τελικά το 1971 μετά από αρκετές καθυστερήσεις των κομμουνιστικών αρχών. Ο Stanislaw Lorenz, που θεωρείται σωτήρας του Κάστρου, έκανε υπεράνθρωπες προσπάθειες για να συγκεντρώσει χρήματα. Κατάφερε με επιτυχία να πείσει τους ομογενείς Πολωνούς που ζούσαν ανά τον κόσμο να δωρίσουν χρήματα, συγκεντρώνοντας τα απαιτούμενα κεφάλαια. Η ανακατασκευή διήρκεσε μέχρι και το 1980, όπου μαζί με την Παλιά Πόλη το Βασιλικό Κάστρο καταχωρήθηκε ως προστατευόμενο Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, σαν ένα «σημαντικό παράδειγμα μιας σχεδόν ολόκληρης α-

ναδημιουργίας».

Από το 1984 οι εσωτερικοί του χώροι είναι επισκέψιμοι για το κοινό. Οι εργασίες ωστόσο ανακατασκευής συνεχίστηκαν μέχρι και το Μάιο του 2019, που ξαναχτίστηκε ο Κάτω Βασιλικός Κήπος και είναι επίσης επισκέψιμος. Η συλλογική προσπάθεια για την ολική ανακατασκευή του Βασιλικού Κάστρου και της πόλης της Βαρσοβίας γενικότερα, ένωσε εθνικά τους Πολωνούς και τους έκανε πιο δυνατούς.

Σήμερα, το Βασιλικό Κάστρο είναι ιστορικό και εθνικό μνημείο, ενώ πάνω από 500.000 άτομα το επισκέπτονται ετησίως. Αν και εξωτερικά μπορεί να φαντάζει σαν ένα απλό, όμορφο και κόκκινο ανάκτορο, το εσωτερικό του είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακό, γεμάτο από όμορφες συλλογές και αυθεντικά βασιλικά αντικείμενα που διασώθηκαν χάρη στην

αυτοθυσία των Πολωνών πατριωτών. Υπάρχει η φήμη ότι μερικές από τις αίθουσές του είναι στοιχειωμένες από το φάντασμα της «Λευκής Κυρίας» που σύμφωνα με τον θρύλο η εμφάνισή της προμηνύει καταστροφή. Από την κορυφή του ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει την εξαιρετική θέα της πόλης.

Η είσοδος κοστίζει 30zł (ζλότι) δηλαδή περίπου 7ε.

Πηγές: «<https://www.zamek-krolewski.pl/en/history>»

Warsaw City Guide, No 116, August-September 2020

Ομάδα Μαθητών/τριών ΤΕΓ Βαρσοβίας και του Τμήματος Ελληνικής Γλώσσας του Διεθνούς Ευρωπαϊκού Σχολείου Βαρσοβίας
Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: **Μαρία Μπούζουρα**

Ο Αγ. Βασίλειος, είναι χωριό του Δήμου Κορινθίων, στο μέσο της παλαιάς εθνικής οδού Κορίνθου - Άργους, στους πρόποδες του όρους Δαφνιά, σε απόσταση 25 περίπου χιλιομέτρων από την πόλη της Κορίνθου. Οι περισσότεροι κάτοικοι είναι γεωργοί και μερικοί είναι κτηνοτρόφοι. Όλα σχεδόν τα σπίτια έχουν μεγάλες αυλές, κτήματα και περιβόλια. Σε κάποια σημεία υπάρχουν πέτρινες βρύσες με κρυστάλλινο νερό από τις πηγές που έρχονται από το βουνό.

Ιστορία

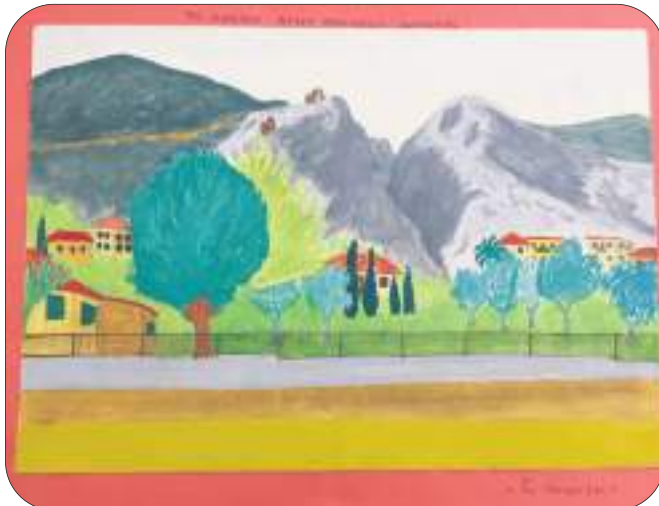
Προϊστορική Εποχή

Στο λόφο «Ζυγουριές», δυτικά του Αγ. Βασιλείου, οι ανασκαφές μαρτυρούν την ύπαρξη προϊστορικού οικισμού, κατά τη διάρκεια όλων των περιόδων του χαλκού. Μάλιστα ήταν ένας από τους σπουδαιότερους των Βαλκανίων. Οι οψιανοί που είναι επιφανειακά διάσπαρτοι και διάφορα όστρακα μαρτυρούν την ύπαρξη ζωής στα σπήλαια αυτά.

Ρωμαϊκή Εποχή

Το περίφημο Αδριάνειο υδραγωγείο που μετέφερε το νερό από τη λίμνη Στυμφαλία στην Αρχαία Κόρινθο, περνούσε μέσα από το χω-

Άγιος Βασίλειος, το ιστορικό χωριό με το φράγκικο κάστρο και τα θρυλικά Δερβενάκια

ριό του Αγ. Βασιλείου. Ίχνη του σώζονται ακόμη σήμερα! Το νερό έρρεε στο μεγαλύτερο μέρος μέσα σε επίγεια ή υπόγεια κτιστά κανάλια, που ανάλογα με τη μορφολογία του εδάφους, μπορεί να στηριζόταν πάνω σε καμάρες ή σε υπόγειες χτιστές σήραγγες.

Οι αγωγοί διέρχονταν σε βάθος 10-40 μέτρων από την επιφάνεια του εδάφους. Το ύψος τους έφτανε τα 1,60μ και τα 0,70μ.

Λαμβάνοντας έτσι προφυλάξεις για το ενδεχόμενο εσκεμμένης μόλυνσης του νερού, κατά τη διάρκεια τυχόν πολιορκίας της πόλης από κάποιο εχθρό.

Φραγκοκρατία

Το φράγκικο κάστρο, νότια του χωριού, χτίστηκε από τους Φράγκους λίγο μετά την κατάκτηση της Πελοποννήσου από το 1204 έως 1250 μ.Χ. Ο Α. Βον που μελέτησε το φρούριο αυτό δίνει τις διαστάσεις του 225 επί 130 μέτρα. Από τα έγγραφα

εσόδων του Niccolò Acciaiuoli το 1365 μ.Χ. φαίνεται ότι έγινε το κέντρο της γύρω περιοχής.

Το 1377 αναφέρεται στον κατάλογο φρουρίων του Πριγκιπάτου του Μορέως, ως Castello de Sancto Basile, ανάμεσα στα εννέα κάστρα της Καστελλανίας της Κορίνθου.

Ο οικισμός αναφέρεται ως ο δεύτερος μετά από αυτόν της Κορίνθου. Στις αρχές του 15ου αιώνα το κάστρο πρέπει να πέρασε στους Παλαιολόγους του Δεσποτάτου του Μοριά. Το 1463 ο Άγ. Βασίλειος πέφτει για λίγο σε ενετικά χέρια (Πρώτος Τουρκοβενετικός πόλεμος). Στους καταλόγους του 1467, 1469 και 1471 το φρούριο μνημονεύεται ως καταστραμμένο από τους διάφορους κυρίαρχους. Αναφέρεται και κατά την απογραφή των Ενετών το 1700.

Τουρκοκρατία

Στις 26 Ιουλίου 1822 στην τοποθεσία «Δερβενάκια- Άγιος Σώστης» γίνεται η θρυλική μάχη, όπου αποδεκατίστηκε η τουρκική στρατιά του Δράμαλη. Μετά την μάχη αυτή ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης είχε εγκαταστήσει φρουρά στον Άγ. Βασίλειο για να εμποδίζει τον ανεφοδιασμό των Τούρκων μέσω της διάβασης της «Χούνης».

Ο Κολοκοτρώνης, μετά τη θριαμβευτική αυτή νίκη, κατόρθωσε να στείλει ενισχύσεις στο Μεσολόγγι, που πολιορκούνταν από τον Κιουταχή και έτσι τον Ιανουάριο του 1823 επετεύχθη η λύση της πρώτης πολιορκίας του Μεσολογγίου.

Πρώτες οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής αντιλαμβάνονται τη σημασία της Επανάστασης και ακολουθεί η Αγγλία με τον Κάνινγκ. Έτσι αρχίζει η μεγάλη μεταστροφή των ευρωπαϊκών Δυνάμεων και ουσιαστικά ανοίγει διπλωματικά ο δρό-

μος για την ελευθερία της Ελλάδας!

Με διάταγμα του Όθωνα στις 26 Μαΐου 1834 ο Άγιος Βασίλειος γίνεται πρωτεύουσα του Δήμου Κλεωνών, (δηλ τα χωριά Άγιος Βασίλειος, Αρχαίες Κλεωνές και Βουσπάρδι, Στεφάνι, Μονή

Στεφανίου και Μετόχι και το Χάνι της Κουρτέσσας).

Σημερινή Εποχή

Το χωριό παράγει πολλά αγροτικά προϊόντα (πεπόνια, ελιές, βερίκοκα, δημητριακά σταφύλια, λαχανικά), εξαιρετικό λάδι, κρασιά από

εκλεκτές ποικιλίες ντόπιων αμπελιών, και πολλά κτηνοτροφικά προϊόντα. Τους καλοκαιρινούς μήνες συνήθως διοργανώνονται πολιτιστικά δρώμενα, πανηγύρια στα ξωκλήσια, και θεατρικές παραστάσεις στο υπαίθριο θεατράκι «Πάνος Βαρδάκας».

Πηγές:

• Πολιτιστικό πρόγραμμα Δημοτικού Σχολείου Αγ. Βασιλείου, σχ. έτους 2004-2005 «Το Κάστρο του χωριού μας» από τους εκπαιδευτικούς: Δέμου Ι., Παπαμιχαήλ Γ., Κυριάκου Β., Παπαϊωάννου Δ.

• Γιάννη Κουτσούκου: Το φράγκικο κάστρο και το Αδριάνειο Υδραγωγείο του Αγίου Βασιλείου Κορινθίας

• Πολιτιστικός Σύλλογος Αγ. Βασιλείου, Ζώγαλης Ι. Πιπίλου Χρ. Οικονόμου Παρ: «Ο Τόπος μας»

• Ξενοφών Ηλίας –Ζωή Ηλία: Ο τέως Δήμος Κλεωνών Κορινθίας 19ος 20ος αιώνας

• Αργολική Βιβλιοθήκη Ιστορίας και Πολιτισμού

• <https://www.facebook.com/groups/130943506976443/> Πολιτιστικός Σύλλογος Αγ Βασιλείου

• <https://www.kastra.eu/castlegr.php?kastro=agvasil> Καστρολόγος, Κάστρα της Ελλάδας

• Γεωγραφία πολιτική νέα και αρχαία του νομού Αργολίδος και Κορινθίας Αντωνίου Μηλιαράκη.

• Δημήτριος Περσέας Λουκίσσας, ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ, ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ, τόμος Α', Ανοιχτή Πόλη, Αθήνα, 2021, σ. 38,39

Οι ζωγραφίες είναι αποτέλεσμα ομαδικής εργασίας των μαθητών της Δ' τάξης

Συντελεστές:
6/θ Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Αγ. Βασιλείου Κορινθίας
Δ' τάξη,

Εκπαιδευτικοί:
Παπαμιχαήλ Γεωργία
- Λορεντζάτου Στυλιανή

Το βυζαντινό μονοπάτι της Καστράνιτσας

Το πρώτο που αντικρίζει ο επισκέπτης μπαίνοντας στους Πύργους Εορδαίας είναι ο Πλάτανος που χρονολογείται από τη Βυζαντινή περίοδο μεταξύ 1200-1250. Η παλιά ονομασία των Πύργων είναι Κατράνιτσα ή Καστράνιτσα. Ο επισκέπτης μπορεί να ξεκουραστεί στη δροσερή σκιάφιλη αγκαλιά του και να ξεδιψάσει από το γάργαρο νερό του χείμαρρου Ασπροπόταμου που κατεβαίνει από το βουνό του Βερμίου.

Αν σηκώσει το βλέμμα του στον ουρανό θα διασταυρωθεί με το επιβλητικό καμπαριό της Βυζαντινής εκκλησίας της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα, χτισμένη το 1916, σε μια από τις ωραιότερες τοποθεσίες της Κατράνιτσας ή Καστράνιτσας, στο νότιο του λόφου Αγίου Κωνσταντίνου με δωρεές μεταναστών εξ Αμερικής. Ανηφορίζοντας δεξιά θα ανταμώσει τη Βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Δημητρίου στα αριστερά του δρόμου. Είναι μονόκλιτος, βασιλική ξυλοσκέπαστη, πλακοστρωμένη με ακονοιστόσχημες πλάκες από σχιστόλιθο. Είναι αγιογραφημένη ολόκληρη με παλιά αγιογράφιση. Το τέμπλο της εκκλησίας είναι ξύλινο απλό με μερική ξυλογλυπτική διακόσμηση.

Συνεχίζοντας τη διαδρομή στην ίδια πλευρά με την εκκλησία του Αγίου Δημητρίου βρίσκεται το νέο Μνημείο Ηρώων σφραγισθέντων από τους Γερμανούς στις 24 Απριλίου 1944. Χτίστηκε στο ίδιο σημείο όπου βρίσκονταν ο αχυρώνας όπου κήκαν τα γυναικόπαιδα. Από τον ανηφορικό δρόμο αριστερά του Μνημείου οι κάτοικοι της Κατράνιτσας ή Καστράνιτσας

έχουν πρόσβαση στην Βυζαντινή εκκλησία της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα. Επιστρέφοντας την παραπάνω διαδρομή περνά από το παλιό Μνημείο Ηρώων σφραγισθέντων από τους Γερμανούς Δεξιά και αριστερά του μνημείου είναι τοποθετημένα-χαραγμένα τα ονόματα των θυμάτων του ολοκαυτώματος. Το μνημείο έχει κατασκευαστεί από τον Αθανάσιο Μηνόπουλο και τον Ιωάννη Σπυριδωνίδη.

Η διαδρομή περνά ξανά από το γέρο πλάτανο και ανηφορίζει δεξιά για την εκκλησία του Προφήτη Ηλία. Εκκλησία παλιά κατεστραμμένη επί τουρκοκρατίας, βρίσκεται στη δυτική πλευρά του πέρα μαχαλά. Για αυτή την εκκλησία υπάρχει η εξής παράδοση: στα χρόνια της τουρκοκρα-

τίας είχαν έναν γλυκόφωνο ψάλτη, με φωνή σαν αηδόνι που ακούγονταν από τον γειτονικό τουρκομαχαλά. Η κόρη του Μπέη, ακούγοντας τη γλυκιά του φωνή, τον ερωτεύτηκε και τον προσκάλεσε κρυφά στο σπίτι της για να τον πείσει να αρνηθεί την πίστη του και να γίνει τούρκος με σκοπό να τον παντρευτεί. Αυτός όμως αρνήθηκε, θυμωμένη η κοπέλα από την προσβολή του γκισούρη το συκοφάντησε στον πατέρα της ότι παραφύλαγε να την κλέψει. Ο μπέης πήγε στην εκκλησία αφού έσφαξε τον ψάλτη έβαλε φωτιά και έκαψε ολόκληρη την εκκλησία, εκτός από ένα μικρό κομμάτι του ιερού το οποίο επισκευάστηκε από τους χριστιανούς και λειτουργεί ως σήμερα.

Αφού ξαποστάσει ο επι-

σκέπτης στον προαύλιο χώρο της εκκλησίας ανηφορίζει δεξιά στο Μακεδονικός Τάφος που βρίσκεται στην είσοδο του χωριού. Το αρχαιολογικό αυτό εύρημα ανακαλύφτηκε το 1983 και οι διαδικασίες της ανασκαφής του ξεκίνησε το 1995. Πρόκειται για ένα μονοθάλαμο θολωτό τάφο με απλή πρόσοψη επίπεδη και επιχρισμένη με υπόλευκο κονίαμα, οι ίδιες τεχνολογίες υπάρχουν και στις επιφάνειες στο εσωτερικό. Τα ευρήματα που έχουν μεταφερθεί στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κοζάνης και τον χρονολογούν σε πρώιμη εποχή στο τελευταίο τέταρτο του 4ου αιώνα π.Χ. Υπάρχει φήμη ότι πίσω υπάρχουν και άλλοι τάφοι.

Ενώ συνεχίζεται η διαδρομή, ο επισκέπτης συναντά δεξιά του δρόμου τα νε-

ΟΙ Πύργοι του Μ. Αλεξάνδρου

ρά του Ασπροπόταμου και η τοξωτή του γέφυρα ενώνει τις δύο συνοικίες (πάνω και κάτω μαχαλά) που ήταν πετρόχτιστη.

Διασχίζοντας τη γέφυρα δεξιά ξεπροβάλλει απέναντι η εκκλησία των Αρχαγγέλων. Ήταν τρίκλιτος Βασιλική ξυλοσκέπαστη και ολόκληρη τοιχογραφημένη. Το μεγαλύτερο μέρος της τοιχογραφίας διασώζεται και σήμερα έστω και ξεθωριασμένη από την φωτιά και τις βροχές. Ακριβώς από πίσω βρίσκεται η εκκλησία της Παναγίας: Ήταν η Μητροπολιτική εκκλησία, παλαιότερη από όλες τις εκκλησίες της Κατράνιτσα ή Καστράνιτσα. Συνέχεια αυτής ήταν το οίκημα του Μητροπολίτη που αποτελούσε τη θερινή του έδρα. Είχε θαυμάσιες τοιχογραφίες, περίτεχνο χρυσομένο ξυλόγλυπτο τέμπλο και εικόνες σπουδαίας Βυζαντινής Τέχνης. Την έκαψαν οι Γερμανοί μαζί με το Μητροπολιτικό οίκημα και μαζί

κάηκαν πολλά παλιά χειρόγραφα που φυλάσσονταν μέσα. Επιστρέφοντας από την εκκλησία της Παναγίας ο επισκέπτης στρίβει δεξιά και συναντά την εκκλησία της Αγίας Παρασκευής, μονόκλιτης, βασιλικής ξυλοσκέπαστης από το 1900 μ.Χ. Έχει καταστραφεί από πυρκαγιά.

Διαβαίνοντας το μονοπάτι δεξιά μέσα στην ορεινή περιοχή του Βερμίου συναντά ο περιπατητής το γεφύρι του Μεγάλου Αλεξάνδρου (ΣάντριΜοστ). Σύμφωνα με

την παράδοση από τη γέφυρα αυτή περνούσε η στρατιά του Μ. Αλεξάνδρου του στρατηλάτη.

Ακολουθεί το γεφύρι της νύφης (Γκέλιν Μοστ). Είναι το γεφύρι του κάστρου και πήρε την ονομασία του από το γάμο της κόρης του βασιλιά του χωριού το οποίο έγινε για να περάσει η γαμήλια πομπή. Οι σημερινοί Πύργοι οφείλουν την παλιότερη ονομασία τους «Καστράνιτσα», στο Κάστρο της Ανίτσας (Κάστρα + Ανίτσας). Ο επισκέπτης μπορεί να συναντήσει σπάνιες τοιχογραφίες, πολύχρωμα μάρμαρα, ψηφιδωτά και ερείπια ναών. Ο πύργος ήταν κατασκευασμένος από πωρόλιθος του οποίου κομμάτια αποτέλεσαν υλικό για την κατασκευή των σκαλοπατιών του Δημοτικού Σχολείου Πύργων!

Πηγές

1. Παγιάντζας Μ.Ν., & Καπετάνογλου Α. Κ., (2003). Οι Πύργοι (Κατράνιτσα) της Επαρχίας Εορδαίας Νομού Κοζάνης. Στο χώρο και στο χρόνο, Φύση-Ιστορία-Παράδοση. Θεσσαλονίκη.
2. Σταύρος Π.Καπλάνογλου, (2020): Τυρρηνοί: Τα κάστρα των Πύργων Εορδαίας - Ήταν τα κάστρα της χαμένης πρωτεύουσας του Βασιλείου των Εορδών της Εορδαίας; (του Σταύρου Π. Καπλάνογλου). ΤΑ ΚΑΣΤΡΑ ΤΗΣ ΧΑΜΕΝΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ.pdf
3. https://www.facebook.com/groups/238073352963649/?locale=el_GR

Επιμέλεια:
Μάγκου Αναστασία
και οι εκπαιδευτικοί
του Δημοτικού Σχολείου
Πύργων/Εορδαίας

Οι ομορφιές των Προμάχων Αλμωπίας

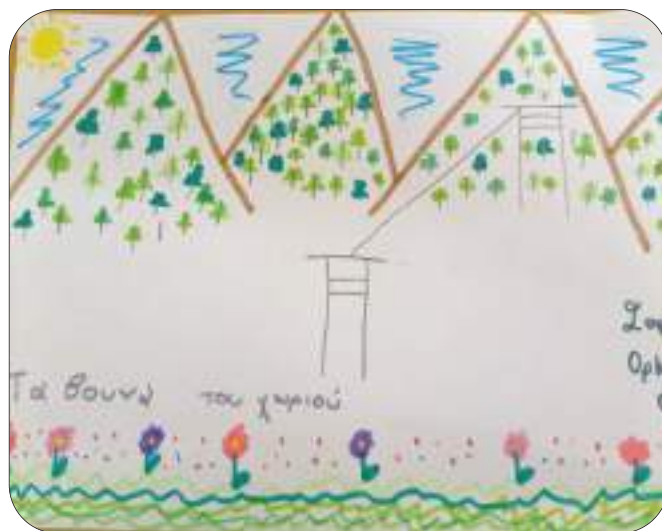
Οι Πρόμαχοι, είναι το βορειότερο χωριό της Αριδαίας, κτισμένο στους πρόποδες του Βόρα. Η παλαιότερη ονομασία του χωριού ήταν Μπάχοβο και αποτελεί το κεφαλοχώρι της περιοχής. Οι κάτοικοι ασχολούνται με την υλοτομία, την γεωργία και την κτηνοτροφία.

Το χωριό Πρόμαχοι έχει κτιστεί και κατοικηθεί πριν από εκατοντάδες χρόνια και μέχρι σήμερα έχει αλλάξει 7 τοποθεσίες.

Ας ανακαλύψουμε τις ομορφιές του χωριού

Μονή Αγίου Ιλαρίωνος

Στους πρόποδες του βουνού και σε απόσταση ενός χιλιομέτρου από το χωριό Πρόμαχοι βρίσκεται η ιστορική Ιερά Μονή Οσίου Ιλαρίωνος, επισκόπου Μογλενών. Η Μονή αυτή έχει ως κτίτορα και ιδρυτή της τον ίδιο τον Άγιο Ιλαρίων, ο οποίος υπήρξε ένας

μεγάλος Ιεράρχης της Εκκλησίας μας του 12ου αιώνα, που έζησε και έδρασε στην περιοχή της σημερινής Αλμωπίας.

Θεράπευε ασθενείς και δαιμονισμένους, ενώ πολλές άτεκνες γυναίκες αποκτούσαν παιδιά με τις ευχές του. Μετά τον θάνατο του ο τάφος που περιείχε τα λείψανα του και αργότερα η λειψανοθήκη έγιναν πηγή ιαμάτων για τους πιστούς.

Από προφορική παράδοση μαθαίνουμε ότι η Μονή αρχικά είχε μεγάλο αριθμό μοναχών και κελιών μέχρι και την εποχή της Τουρκοκρατίας, οπότε και καταστράφηκε η Μονή και έγινε η σφαγή των μοναχών από τους Τούρκους.

Επίσης, στον ίδιο χώρο υπάρχει θαυματουργό άγισμα των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης.

Αγία Παρασκευή

Το εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής. Κτίστηκε το 1955, μέσα σε μια καταπράσινη περιοχή και δίπλα στο ποτάμι, κάτω από θεόρατα πλατάνια, μετά από μια καταστροφική πλημμύρα.

Άσπρη Πέτρα

Βόρεια του χωριού υπάρχει ένας βράχος, η Άσπρη Πέτρα, από τον οποίο αναβλύζει ζεστό νερό με ιαματικές ικανότητες. Είναι ένας βράχος 30 περίπου στρεμμάτων και ύψους 50 περίπου μέτρων, ο οποίος αλλάζει διαρκώς, σχήμα, χρώμα και μέγεθος. Το πέτρωμα από το οποίο αποτελείται ο βράχος είναι τραβερτίνης.

Καθαρά νερά και ψηλές κορυφές

Λόγω των πολλών νερών που ρέουν στην περιοχή, στο χωριό λειτουργούσαν παλαιότερα πολλοί μύλοι. Σήμερα μόνο ένας, συνεχίζει να αλέθει με τον παραδοσιακό τρόπο μαλακό ή σκληρό σιτάρι, ζέα, κριθάρι, βρώμη, καλαμπόκι κ.α.

Εντυπωσιακές είναι και οι κορυφές Μικρό και Μεγάλο Πέτερνικ. Τα βουνά καλύπτονται από πυκνά δάση οξιάς, πεύκης και βελανιδιάς. Στο δάσος συναντά-

με και την πενταβέλονη πεύκη.

Εμφανή είναι ακόμη τα σημάδια των μαχών που έλαβαν μέρος στα υψώματα και στις απότομες κορυφές κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Δόθηκαν μάχες που έκριναν ουσιαστικά το αποτέλεσμα του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου.

Πηγές

Προφορικές μαρτυρίες των κατοίκων των Προμάχων
http://eosar.blogspot.com/p/blog-page_4.html
www.promahi.gr

Δημοτικό Σχολείο Προμάχων / Πέλλας

Οι μαθητές / μαθήτριες της Γ΄ και ΣΤ΄ τάξης

Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί των τάξεων

Ασαλέα Δήμητρα
 – Τουρλάκη Άννα

«Η φιλία δεν έχει σύνορα»

Στο σχολείο μας φοιτούν 175 μαθητές, ανάμεσά τους μαθητές με πολυγλωσσικό και πολυπολιτισμικό υπόβαθρο. Με λίγα λόγια φοιτούν αλλοεθνείς μαθητές που η καταγωγή τους είναι από άλλες χώρες. Αποφασίσαμε λοιπόν όλοι μαζί να ανακαλύψουμε στοιχεία αυτών των χωρών ώστε να δημιουργηθεί μία σχέση επαφής και γνωριμίας, διαφορών και ομοιοτήτων με τις χώρες καταγωγής των συμμαθητών μας. Αλβανία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Ουκρανία, Γεωργία, Αρμενία, Αγγλία, Συρία, Ταυλάνδη, Μαρόκο, Σενεγάλη.

Έτσι, μίλησαν οι ίδιοι οι συμμαθητές μας για τη χώρα καταγωγής τους, ερευνήσαμε όλοι μαζί για τις 12 χώρες καταγωγής τους αρκετά γεωγραφικά στοιχεία, όπως σε

ποια ήπειρο βρίσκονται, ποιες πρωτεύουσες και ποιες σημαντικές πόλεις έχουν, σημαντικά μνημεία, μάθαμε τις σημαίες τους, μία με δύο λέξεις της γλώσσας καταγωγής, πχ. **καλημέρα, φιλία, φίλος**, ακούσαμε τραγουδία και ποιήματα των χωρών, γευτήκαμε παραδοσιακά φαγητά τους.

Αυτό που υποστηρίζουμε ως εκπαιδευτική κοινότητα είναι ότι για τον κάθε άνθρωπο «Ένα μέρος της ταυτότητάς του δεν είναι διαπραγματεύσιμο». Κάποιες από τις ιδιότητές μας ως μελών μιας εθνικής κοινότητας είναι ιστορικά προκαθορισμένες και αυτό μας δεσμεύει στο βαθμό που είμαστε κομμάτι της κοινότητας αυτής.

Στην εποχή μας οι κοινωνίες είναι πλέον **πολυπολιτισμικές**. Η **πολυπολιτισμικότητα** (multiculturalism), προσδίδει την ύπαρξη της εθνοτικής διαφορετικότητας (ethnic diversity) σε κοινω-

νίες που μέχρι πριν από μερικά χρόνια ήταν ομοιογενείς ή συγκριτικά είχαν μεγαλύτερη ομοιογένεια από ότι σήμερα. Η **πολυπολιτισμικότητα** συμβάλλει σημαντικά στην εξέλιξη της κοινωνίας και προωθεί νέους, «εναλλακτικούς» τρόπους σκέψης που προάγουν τον σεβασμό σε διαφορετικές κουλτούρες και τη διεύρυνση των πνευματικών οριζώντων του καθενός.

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, υπάρχει ο όρος **διαπολιτισμικότητα**, έννοια που αποτελεί μία πορεία αλληλεπίδρασης και συνεργασίας ατόμων διαφορετικών εθνικοτήτων, μία διαλεκτική σχέση. Η **διαπολιτισμικότητα** σχετίζεται άμεσα με την παρουσία αλλοδαπών μαθητών στα σχολεία και παραπέμπει στην εκπαίδευσή τους.

Μέσα από την έρευνά μας διαπιστώσαμε ότι είναι ανάγκη των ανθρώπων για απο-

δοχή σεβασμό και φιλία, κάτι κοινό σε όλους, από όποια χώρα, πολιτισμό, έθνος και αν προέρχονται!!

4ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΪΟ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

Η ιδέα του προγράμματος «**Η φιλία δεν έχει σύνορα.... Γνωρίζω τις χώρες καταγωγής των συμμαθητών μου...**» έγινε πράξη στα πλαίσια των σχολικών δράσεων που πραγματοποιεί ό-

λο το σχολείο κάθε χρόνο.

Έλαβαν μέρος όλα τα τμήματα του σχολείου μας γιατί σε όλα φοιτούν μαθητές με ρίζες από άλλες χώρες.

Συγκεκριμένα ο κάθε μαθητής είχε την ευκαιρία να δείξει τη χώρα του και τη μητρική του γλώσσα στους συμμαθητές τους μέσα από ποιήματα, τραγούδια και φράσεις. Όλοι οι μαθητές μαζί συλλέξαν πληροφορίες κυρίως μέσα από την οι-

κογένειά τους αλλά και από το διαδίκτυο. Φτιάξαμε κολάζ με αξιοθέατα, σημαίες, συνταγές μαγειρικής... Το αποτέλεσμα ήταν πολύ όμορφο!!

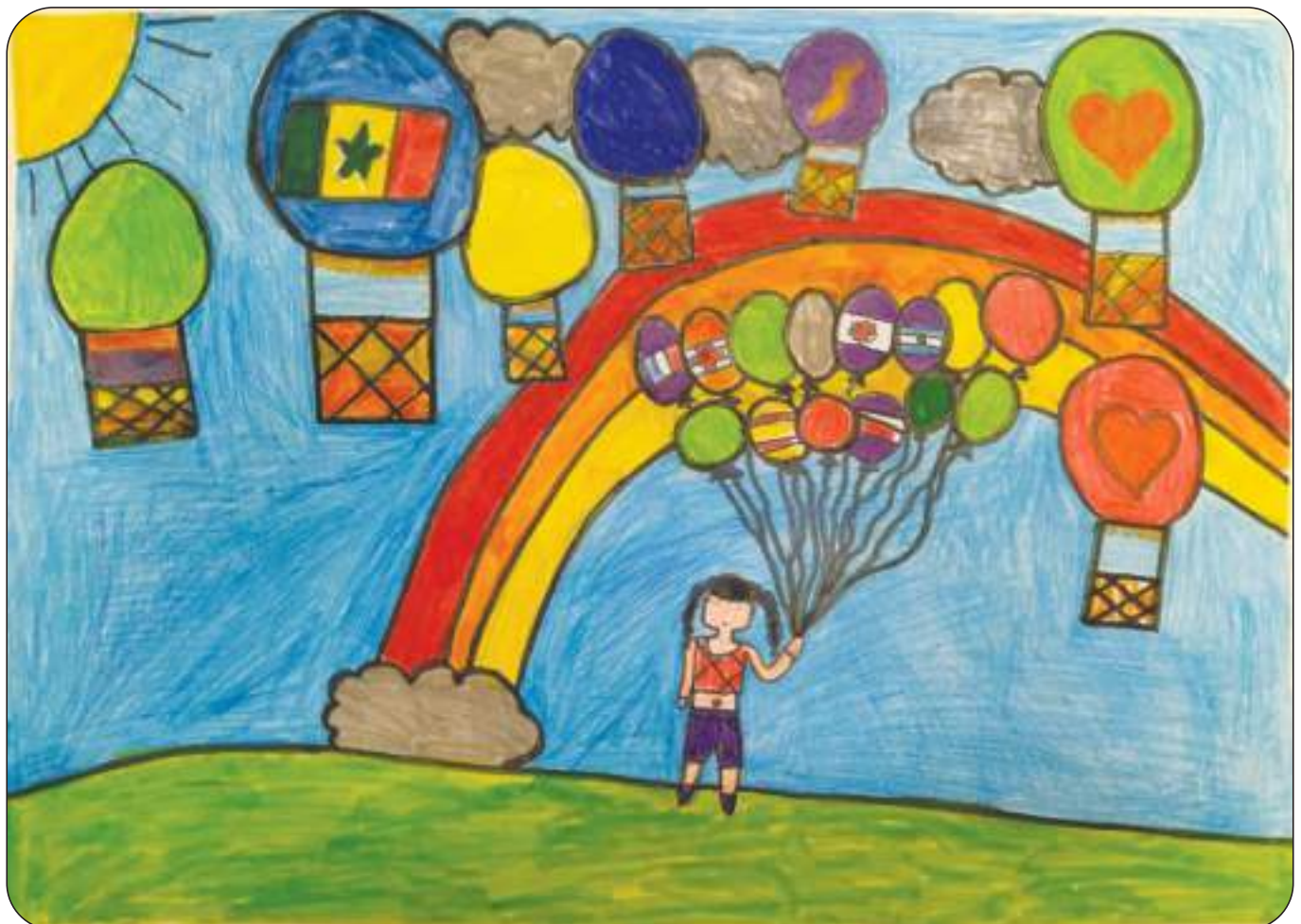
ΠΗΓΕΣ:

1. Κ. Παπαγεωργίου, προλογικό σημείωμα στο βιβλίο του Τσ.Ταίλντορ, Πολυπολιτισμικότητα, μετ. Φιλ. Παιονίδης, Αθήνα 19973, σ. 15-16.

2. Α. Χατζή, «Πολυπολιτισμικότητα και Κοινωνία», ηλεκτρονικό περιοδικό Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών, [http://www.libertyforum.gr/attachments/article/2\(2011\)5..\(1-22\)](http://www.libertyforum.gr/attachments/article/2(2011)5..(1-22))

3. Από άρθρο εργασίας «**ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**» της Δρ. Ειρήνης Αρτέμη, Θεολόγου-Φιλολόγου/PhD & MA Θεολογίας

4ο Δημοτικό Σχολείο Καλαμάτας

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ – ΜΙΑ ΖΩΝΤΑΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟ
Ανάμεσα στον ποταμό Έβρο και τον Ερυθρό-
πόταμο υπάρχουν δυο λόφοι:

- Ο λόφος του Καλέ –Κάστρο
- Ο λόφος της Αγίας Πέτρας – Πλωτινόπολη

Μια πολύ παλιά παράδοση διηγείται πως δύο αδέρφια, ο Δήμος και ο Δούκας, έχτιζαν το μεγάλο κάστρο του Διδυμοτείχου ο καθένας χωριστά, στους αντικρινούς λόφους, ο ένας του Καλέ και ο άλλος της Αγίας Πέτρας. Καθώς προχωρούσαν στην κατασκευή πλησίαζαν ο ένας προς τον άλλο. Μετά από πολλά χρόνια συναντήθηκαν αλλά ήταν πια γέροντες με μακριές λευκές γενειάδες, έ-

τσι που μόλις αναγνώρισε ο ένας τον άλλο.

Η ιστορία αυτή φανερώνει πως το Διδυμότειχο πήρε το όνομά του από τα δίδυμα κάστρα-το διπλό φρούριο-που υπήρχαν αντικριστά και συνεχόμενα και εξασφάλιζαν τον έλεγχο του σημαντικού δρόμου από το Αιγαίο Πέλαγος προς τις χώρες του Βορρά, την Κεντρική Ευρώπη και το Βόσπορο.

Τα οχυρωμένα κάστρα συνυπήρχαν για ένα μεγάλο διάστημα το ένα απέναντι από το άλλο.

ΤΟ ΚΑΣΤΡΟ ΤΟΥ ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ -ΤΟ ΜΟΜΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ

Το κάστρο κατασκευάστηκε τον 6ο μ.Χ αιώνα.

Το κύριο τείχος του κάστρου έχει μήκος περίπου 1300 μέτρα. Κάθε 30-80 μέτρα το τείχος ενισχύεται με πύργους. Σήμερα σώζονται 24 από τους 26 συνολικά πύργους.

Σε πολλούς πύργους υπάρχει χαραγμένο το μονόγραμμα T-P-X.

Πρόκειται για το μονόγραμμα της οικογένειας των Ταρχανειωτών. Η οικογένεια των Ταρχανειωτών ήταν από τις ισχυρότερες της αριστοκρατίας της Θράκης. Η οικογένεια αυτή συνδέεται με τον Ιωάννη ΣΤ'.

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΑΣ

Ο πύργος της βασιλοπούλας είναι ένας στρογγυλός πύργος στη νοτιο-ανατολική πλευρά του κάστρου. Ο πύργος φέρει πάνω του χαραγμένο το μονόγραμμα T-P-X. Πήρε το όνομά του από το θρύλο της αυτοκτονίας της κόρης του αυτοκράτορα. Σύμφωνα με τον θρύλο, κατά την πολιορκία του Διδυμοτείχου από τους Τούρκους, ο βασιλιάς βγήκε από την πόλη για κινήγι. Οι Τούρκοι το έμαθαν και το εκμεταλλεύτηκαν για να καταλάβουν το απόρρητο κάστρο. Εντυσαν έναν ελληνομαθή νεαρό Τούρκο ως μοναχό, ο οποίος στάθηκε μπροστά στην δυτική πύλη και ζήτησε από τη βασιλοπούλα να του α-

νοίξει τις πύλες για να προσευχηθεί μέσα στο κάστρο. Οι Τούρκοι, κρυμμένοι όπως ήταν στο δάσος, εκμεταλλεύτηκαν την ανταπόκριση της βασιλοπούλας και όρμησαν στις ανοιχτές θύρες.

Η βασιλοπούλα όταν κατάλαβε το μεγάλο της λάθος, ανέβηκε στον ψηλότερο πύργο του κάστρου και αυτοκτόνησε, πηδώντας από εκεί.

ΚΑΛΕΠΟΡΤΕΣ-ΠΥΛΕΣ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ

Στο κάστρο υπήρχαν πέντε πύλες:

Οι πύλες της Αγοράς: Ήταν οι κύριες μεγάλες Καλέπορτες. Κάθε βράδυ οι πύλες αυτές έκλειναν ενώ ένας κήρυκας καλούσε τον κόσμο να μπει μέσα πριν κλείσουν οι πύλες.

Οι Πύλες της Γέφυρας: οδηγούσαν προς το ποτάμι και ονομάζονταν Νερόπορτες. Αποτελούσαν τη δεύτερη μεγάλη είσοδο του κάστρου. Σήμερα σώζονται σε πολύ καλή κατάσταση και ξεχωρίζουν για τη διακόσμησή τους.

Πύλες των Ανακτόρων: Μια παλιά

λιθόκτιστη κλίμακα οδηγούσε προς τις πύλες αυτές. Βρίσκονται στο ανατολικό τμήμα του κάστρου και οδηγούν στην Αγία Αικατερίνη και την κορυφή του λόφου όπου βρισκόταν το παλάτι.

Πυλίδες: Ήταν μικρές βοηθητικές πύλες που βοηθούσαν στη μεταφορά νερού μέσω κτιστής σκάλας.

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΩΝ ΦΡΑΓΚΩΝ (1205)

Κατά την Δ' Σταυροφορία οι Φράγκοι πολιορκήσαν το Διδυμότειχο,

το οποίο όπως αναφέρει ο Γοδεφρίδος Βιλλαρδουίνος ήταν «το πιο ισχυρό κάστρο της Ρωμανίας». Η πολιορκία κράτησε πολλές εβδομάδες. Η γενική έφοδος ορίστηκε να γίνει ανήμερα της Πεντηκοστής. Ο λαός του Διδυμοτείχου τότε προσευχήθηκε και λιτάνευσε την εικόνα του Σωτήρος Χριστού. Εκείνο το βράδυ ενώ τίποτα δεν προμήνυε κακοκαιρία, ξαφνικά άρχισε μια δυνατή νεροποντή που είχε σαν αποτέλεσμα να φουσκώσουν τα νερά του Ερυθροποτάμου και να παρασύρουν τις πολιορκητικές μηχανές και μεγάλο μέρος του στρατού των πολιορκητών. Το γεγονός αυτό θεωρήθηκε μεγάλο θαύμα που γιορτάζεται κάθε χρόνο την ημέρα της Πεντηκοστής με λιτάνευση των εικόνων και πολλές εκδηλώσεις στο Καλέ Πανηγύρι.

ΠΗΓΕΣ:

Γουρίδης Αθανάσιος, Το Ιστορικό Διδυμότειχο, 1999.

Γουρίδης Αθανάσιος, Διδυμότειχο-οδοιπορικό, 2007.

Δήμος Διδυμοτείχου, <https://www.didymoteicho.gr/el/>.

Καστροπολίτες-Γνώση και Δράση, <https://kastropolites.com/>.

Σαρσάκης Ιωάννης, Ο Πάμμαγας Σκηπτούχος Άγιος Ιωάννης Βατάτζης ο εκ Διδυμοτείχου

4ο Νηπιαγωγείο Διδυμοτείχου

Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί:

Αποστολία Σαββαλάκη,

Γεωργία Βουδούρη,

Παρασκευή Νατσίδου

Με τη συμμετοχή

των 39 μαθητών του 1ου, 2ου

και Ολοήμερου Τμήματος

του Νηπιαγωγείου

Απρίλιος 1825. Η κύρια δύναμη του ελληνικού στόλου βρισκόταν υπό το Ναύαρχο Μιαούλη στο νησί

Η Ναυμαχία της Μεθώνης

Πρώτη στο νότιο Ιόνιο, παρακολουθώντας τις κινήσεις του Αιγυπτιακού στόλου. Δεν κατόρθωσε όμως να προκαλέσει καμιά βλάβη σε αυτόν, επειδή κυρίως δεν είχε αρκετό αριθμό πυρπολικών. Έτσι ο Μιαούλης, αποφασίζεται να μεταβεί η Υδραϊκή Μοίρα στην Καλαμάτα για τον παλαμισμό των πλοίων τα οποία, επειδή είχαν παραμείνει αρκετό καιρό απαλάμιστα, είχαν καταστεί βραδυκίνητα.

Στις **30 Απριλίου 1825** η Υδραϊκή Μοίρα ξεκινά για την Καλαμάτα. Περί την 11η ώρα και ενώ βρισκόταν κοντά στη Σαπιέντζα συναντά τις ενισχύσεις που είχαν ζητηθεί από την Ύδρα.

Όταν μάλιστα πληροφορήθηκε ο Μιαούλης από μία Ιονική γολέτα ότι στη Μεθώνη ήταν αγκυροβολημένα είκοσι μικρά και μεγάλα πολεμικά καθώς και φορτηγά πλοία, θέλοντας να εκδικηθεί την απώλεια της Σφακτηρίας αποφασίζει να επιτεθεί αμέσως με τα πυρπολικά του.

Μόλις ανακοίνωσε την απόφασή του στους πλοιάρχους των πλοίων και των πυρπολικών και επειδή φύσηξε κατάλληλος άνεμος, ο Μιαούλης έδωσε διαταγή τα μεν πλοία να πλησιάσουν, τα δε πυρπολικά να επιτεθούν. Ενώ τα πολεμικά ναυμαχούσαν με τα εχθρικά πλοία που βρισκόταν έξω από το λιμάνι, τα πυρπο-

λικά με τους γενναίους πυρπολητές Γεώργιο Πολίτη, Ανδρέα Πιπίνο, Αναγνώστη Δημαμά, Δημήτριο Τσάπελη, Αντώνιο Μπίκο και Μαρίνη Σπαχή επέπεσαν εναντίον των αραγμένων πλησίων του τείχους πλοίων. Η επιτυχία των πυρπολητών ήταν πλήρης και μετά από λίγη ώρα τα βρισκόμενα στο λιμάνι πλοία παραδόθηκαν στις φλόγες των πυρπολικών. Τέσσερις φρεγάτες, τρεις κορβέτες, δώδεκα βρίκια και όλα τα φορτηγά και μαζί επτά Αυστριακά έγιναν παρανάλωμα της φωτιάς.

Η επιτυχία όμως αυτή του ελληνικού στόλου δεν περιορίστηκε στην καταστροφή μόνο των εχθρικών

πλοίων, αλλά προξένησε ζημιές και στην πόλη. Και αυτά όλα τα επέτυχαν οι Έλληνες χωρίς καμιά απώλεια χωρίς ούτε ένας ναύτης να φονευθεί, πράγμα το οποίο ενισχύει τη γνώμη ότι αν οι Έλληνες δεν είχαν εμπλακεί στον εμφύλιο πόλεμο και αν η Κυβέρνηση είχε φροντίσει για το στόλο, μπορούσε εύκολα να εμποδιστεί ή και να ματαιωθεί η απόβαση του Ιμπραήμ.

ΓΕΡΟΣ ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ ΑΦΗΓΕΙΤΑΙ

.....ο καπετάνιος έβαλε μένα μπουρλοτιέρη. Ναι το θυμούμαι! Όξω στα Μοθωκόρωνα η πούλια έδειχνε μεσάνυχτα και εμείς επήραμε το μπουρλό-

το με το δαυλί στο χέρι. Ζυγώνουμε. Η φρεγάτα μες στο σκοτάδι έμοιαζε σαν κανένα θεόρατο κατάρταυρο θηρίο. Ζυγώνουμε ακόμα, τι καρδιοχτύπι ήταν εκείνο; Αν μας ένιωθαν ήμασταν χαμένοι. Ζυγώνουμε ακόμα και κολούμε το μπουρλότο στη φρεγάδα και οι γάντζοι που 'χε μπρος μπερδεύτηκαν στα σχοινιά της. Κάνω το σταυρό μου και βάζω τη φωτιά. Βρόντηξαν τα ουράνια,

τράνταξε το λιμάνι, μα εγώ, παιδί βλέπεις ατζαμής, σάσιτσα, δεν πήδηξα μες στη βάρκα που έφυγε και έμεινα στο μπουρλότο. Η κουπαστή τινάχτηκε στον αέρα και νιώθω ένα δυνατό πόνο ψηλά στο ποδάρι μου, βλέπω πως πήρε φωτιά το κρέας μου και πέφτω στη θάλασσα.

Μα τότε έγινε ένα κακό που δεν ξαναείδαν τα μάτια μου. Η φρεγάδα άναψε μεμιάς και τινάχτηκε στον αέρα ανάμεσα από κάτι φλόγες που σφύριζαν σαν φίδια. Πετιούνταν από τη φρεγάδα κομμάτια, οι Τουρκαλάδες, τα άρμενα, τα κανόνια και πέφτοντας περνούσαν πάνω από το κεφάλι μου. Αν με έβρισκε κάτι θα με άφηνε στον τόπο. Δος του λοιπόν βουτιές και μακροβούτια, μα βγάζοντας το κεφάλι μου επάνω για να πάρω ανάσα, μες στη κοσμοχαλασιά εκείνη, είδα μια βάρκα να έρχεται σιγά. Αν είναι τούρκικη είπα θα πάγω μοναχός μου στο φούντο για να μη με πιάνουν τα σκυλιά.

Στο πολεμάρκο με είχαν για χαμένο, μα ο Θεός τους φώτισε και έστειλαν μια βάρκα για να δει. Όταν ζύγωσε και είδα πως ήταν δική μας, έβαλα τις φωνές. Ήρθαν με πήραν και γλύτωσα.

30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ: Καθιέρωση Τοπικής Εθνικής Εορτής για τη Μεθώνη

Το 2015 το Δημοτικό Σχολείο Μεθώνης «Γεωργακούλειο» με την υποστήριξη του Δήμου Πύλου – Νέστορος και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων αναβίωσε για πρώτη φορά το ιστορικό αυτό γεγονός σε ειδική εκδήλωση που έγινε στο Πολιτιστικό Κέντρο Μεθώνης με αναφορά στα γεγονότα, ποιήματα, χορούς της περιοχής και της Ύδρας και κάψιμο ομοιώματος πυρπολικού με τη συνοδεία πυροτεχνημάτων στο λιμάνι της Μεθώνης. Στη συνέχεια με ενέργειες του Δήμου καθιερώθηκε επίσημα η 30η Απριλίου Τοπική Εθνική Εορτή και οι όλες εκδηλώσεις τελούν υπό την αιγίδα του Δήμου Πύλου Νέστορος. Μάλιστα το 2018 κατασκευάστηκε και το μνημείο στο νότιο τμήμα της Πλατείας Παραλίας για να θυμίζει στους επισκέπτες το σημαντικό αυτό ναυτικό κατόρθωμα του Μιαούλη.

Οι εκδηλώσεις ποικίλουν κάθε χρόνο με αποκορύφωμα την αναπαράσταση το βράδυ στον όρμο της Μεθώνης.

Πηγές:

Νίκου Γ. Κωτσίρη «Συμβολή στην ιστορία της Μεθώνης» Αθήνα 1983

Γιάννης Α. Μπίρης «Η Ναυμαχία της Μεθώνης» (Ιστορικό Δοκίμιο), 2018

el.wikipedia.org/wiki/Ναυμαχία_της_Μεθώνης

Βραβευμένο έργο με θέμα τη «ναυμαχία της Μεθώνης από το Δήμο Ύδρας για τη μαθήτριά μας Σαρδέλη Άννα Δημοτικό Σχολείο Μεθώνης/Πυλίας
Υπεύθυνος εκπαιδευτικός:
Διονύσης Ψαλλίδας

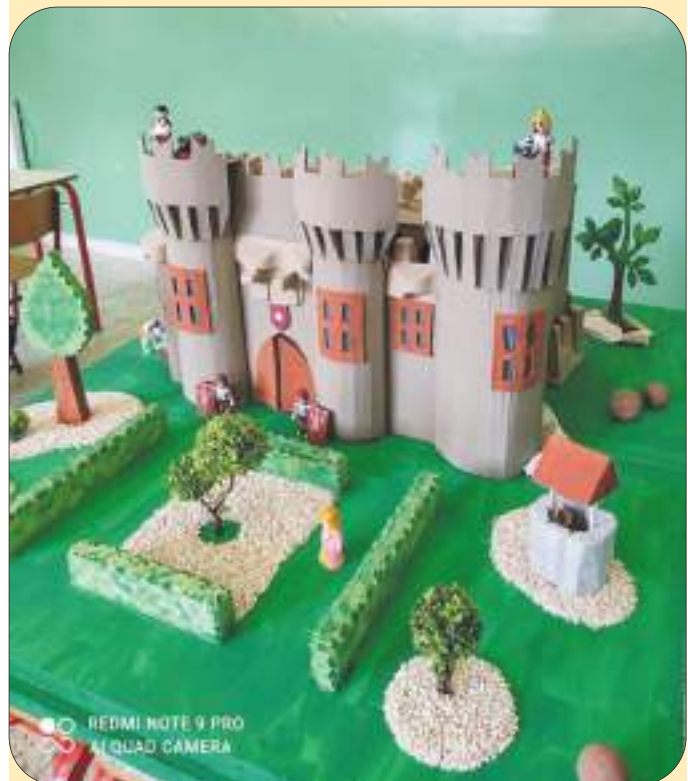
Παλάτι Μεγάλου Μαγίστρου Ρόδου (Καστέλο)

Το παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου των Ιπποτών της Ρόδου που ονομάζεται και Καστέλο, είναι ένα κάστρο μέσα στο κάστρο, στην παλιά πόλη της Ρόδου. Βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά της μεσαιωνικής πόλης της Ρόδου, στο ψηλότερο σημείο του κάστρου.

Το Καστέλο θεμελιώθηκε στα τέλη του 7ου αιώνα μ. Χ. από τους Βυζαντινούς και αποτελούσε την Ακρόπολη του Φρουρίου. Ο θρύλος θέλει να έχει χτιστεί πάνω στα θεμέλια του ναού του θεού Ήλιου.

Οι Ιππότες του Τάγματος του Αγίου Ιωάννη ή Ιωαννίτες Ιππότες μετά την κατάληψη της Ρόδου το 1309 το ανακατασκεύασαν προκειμένου να γίνει η επίσημη κατοικία του εκάστοτε Μεγάλου Μάγιστρου του τάγματός τους, δηλαδή του ανώτατου διοικητή των Ιπποτών.

Το παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου ήταν το διοικητικό κέντρο των Ιπποτών. Όταν κατέλαβαν το νησί οι Οθωμανοί, δεν αξιοποίησαν το κτήριο, το οποίο ήταν μισοκατεστραμμένο από την πολιορκία. Το χρησιμοποιούσαν αρχικά ως στρατώνα και αργότερα ως φυλακή. Όταν το 1912 η Ρόδος καταλήφθηκε από τους Ιταλούς, αυτοί αποφάσισαν να ανακατασκευάσουν το παλάτι. Έτσι την περίοδο 1937-1940, όταν στα Δωδεκάνησα ήταν διοικητής ο Ντε Βέκκι (Cesare Maria De Vecchi), το καστέλο ανακατασκευάστηκε και έγινε έδρα της ιταλικής διοίκησης. Όμως, καθώς το κτήριο ήταν κατεστραμμένο και σχέδια δεν υπήρχαν, δεν γνωρίζουμε εάν το σημερινό κάστρο μοιάζει με το αρχικό. Μετά την ένωση με την Ελλάδα, ο πρώτος όροφος έγινε μουσείο και χιλιάδες τουρίστες το επισκέπτονται κάθε χρόνο.

Το Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου είναι ένα ορθογώνιο επιβλητικό κτίριο βγαλμένο θαρρείς από τις ζωγραφιές παιδικών παραμυθιών.

Στο ισόγειο υπήρχαν οι βοηθητικοί χώροι, οι κουζίνες, οι αποθήκες και οι στάβλοι ενώ στον πάνω όροφο υπήρχαν οι επίσημες αίθουσες, η μεγάλη αίθουσα του Συμβουλίου, η τραπεζαρία και τα ιδιαίτερα διαμερίσματα του Μεγάλου Μαγίστρου, γνωστά με την ονομασία «Μαργαρίτες».

Η είσοδος του Παλατιού είναι εντυπωσιακή και την κοσμούν δύο επιβλητικοί ημικυκλικοί πύργοι με πολεμίστρες και το οικοσημο-σύμβολο, του Μεγάλου Μαγίστρου. Μέσα, μετά την είσοδο υπάρχει μια μεγάλη εσωτερική αυλή με πολλά αγάλματα. Στο ισόγειο υπάρχουν δυο μόνιμες εκθέσεις με θέμα την αρχαία και τη μεσαιωνική Ρόδο. Στον όροφο μπορεί κανείς να δει τα ελληνιστικά ψηφιδωτά δάπεδα τα οποία μεταφέρθηκαν εδώ από την Κω το 1930 για να διακοσμήσουν τον χώρο

Το Καστέλο είναι ένα από τα πιο γνωστά μεσαιωνικά μνημεία στον κόσμο και το σημαντικότερο ιστορικό αξιοθέατο της Ρόδου που αξίζει κάθε ταξιδιώτης να επισκεφτεί!

Πληροφορίες από τις σελίδες
www.rodoslandinfo.gr
 και www.kastra.eu

Οι μαθητές

Ιωάννα-Μελίνα Άγριου Έλενα-Αικατερίνη
 Ανθούλα Μιχαηλία-Χριστίνα Αρχαγγελίτη
 Παρασκευή-Τσαμπίκα Κουμνάκη
 Σταύρος Κουρκοθέλης
 Ελευθέριος-Κωνσταντίνος Λαουδίκος
 Μιχαέλα Λεβέντη
 Κλέαρτ Μορίκι
 Ελένη Μπακίρη
 Αντέλα Ντογκάνι
 Γεωργία-Δέσποινα Ξεμετρούλα
 Μαρία Σταματίνα Οικονόμου
 Ελευθέριος Παπαδογιάννης
 Βασιλική Παρδάλη
 Σεβαστιανή Πατούνα
 Αναστασία Πέρου
 Δημήτριος Πέτσας
 Πέτρος Σαριδάκης Δέσποινα Σπανού

1ο Δ. Σ. Αφάντου/Ρόδου
 Δ'τάξη

Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί:
 Καθολική-Μαρία Καντή
 Σεβαστή Παπασάββα

Εξερευνούμε την Ξάνθη και την κοιλάδα του Νέστου

Οι καπναποθήκες

Η Ξάνθη φημιζόταν από τον 18ο αιώνα για την παραγωγή εκλεκτού καπνού, που έγινε στη συνέχεια η κύρια απασχόληση των κατοίκων της.

Οι περισσότερες καπναποθήκες χρονολογούνται από τα μέσα του 19ου ως τις αρχές του 20ου αιώνα. Χωρίζονται σε δύο κατηγορίες: Τα μεγάλα πολώροφα κτίρια αποτελούσαν τις καπναποθήκες των μεγάλων εμπόρων, ενώ τα μικρά μονώροφα κτίρια ανήκαν σε μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις.

Στην περίοδο του Μεσοπολέμου το εμπόριο του καπνού πέρασε από τα χέρια των εμπόρων της Ξάνθης στα χέρια των μεγάλων καπνοβιομηχανιών. Από τότε ξεκίνησε και η παρακμή της πόλης.

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων χαρακτήρισε δέκα από αυτές ως μνημεία ενώ στο παρελθόν το ίδιο είχε γίνει με άλλες δεκαπέντε καπναποθήκες.

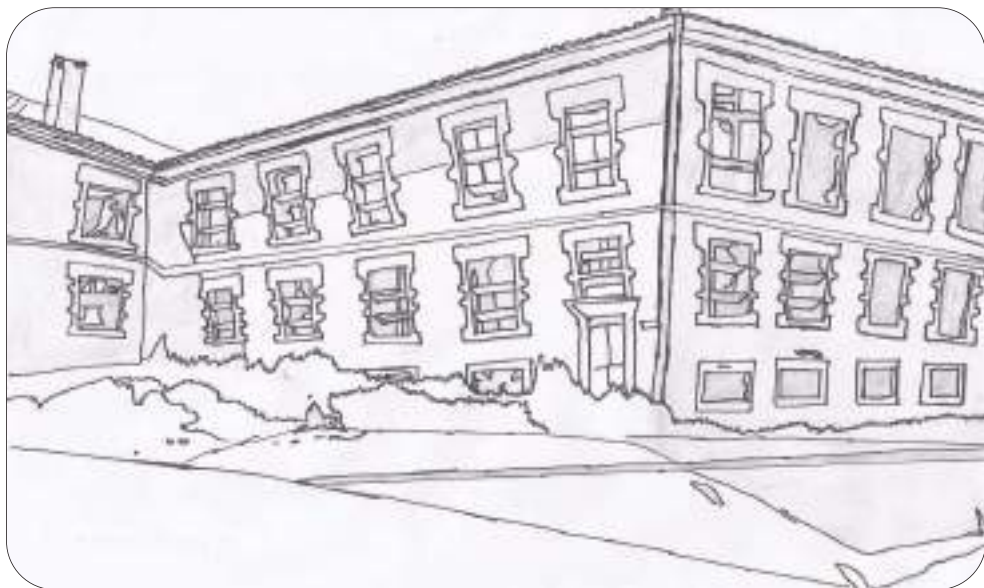
Ανέστης-Χρήστος Φωτογραφία:

Πάνος-Μωχάμετ

Ζωγραφιά: Νικόλας

Τα χάνια

Η Ξάνθη μέχρι τον 19ο αιώνα είναι ένα ασήμαντο κεφαλοχώρι καθώς η Εγγατία περνάει από τη Γενισέα. Μετά από την ένωση της Ξάνθης με τη νέα σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκης – Κωνσταντινούπολης του 1891, η πόλη γνώρισε μεγάλη ακμή. Καταφθάνουν Δυτικομακεδόνες και περίφημοι Ηπειρώτες τεχνίτες που χτίζουν τα σπίτια των κα-

πνεμπόρων, καπναποθήκες, μύλους, χάνια, καταστήματα. Όλα σχεδόν τα χάνια συνήθως ακολουθούνται από μία σειρά μαγαζιών, κυρίως φούρνους. Τα δώδεκα χάνια που σώζονται στην Ξάνθη είναι συνήθως διώροφα με εσωτερική αυλή, έχουν στον όροφο τα δωμάτια με το ξύλινο χαγιάτι ως κοινόχρηστο χώρο επικοινωνίας, ενώ στο ισόγειο τους βοηθητικούς χώρους, αποθήκες, στάβλους και καταστήματα που πάντα κλείνουν την πλευρά που βλέ-

πει στον δρόμο. Αντιπροσωπευτικά σε καλή κατάσταση είναι τα χάνια Αβέρωφ (διατηρημένο έστω μισό), της οδού Κομοτηνής 55, κλπ.

Γιώργος Χρηστίδης

Ο ποταμός Νέστος

Ο Ποταμός Νέστος είναι από τους σημαντικότερους ποταμούς της Ελλάδος. Πηγάζει από το όρος Ρίλα στη Βουλγαρία και εκβάλλει στο θρακικό πέλαγος. Αποτελεί το φυσικό όριο Μακεδονίας και Θράκης. Η περιοχή γύρω από

τον ποταμό διαθέτει μεγάλο φυσικό πλούτο και μπορεί κανείς να συναντήσει εξαιρετικά είδη χλωρίδας όπως πλατάνους, σκλήθρα, ιτιές, βελανιδιές, αγριοπασχαλιές, ορχιδέες, βιολέτες αλλά και πανίδας όπως αρκούδες, λύκους, ζαρκάδια και βίδρες. Μπορεί να συναντήσει επίσης και 250 είδη πουλιών πολλά από τα οποία είναι σπάνια ή απειλούνται με εξαφάνιση.

Στη μυθολογία ο Νέστος ή Νέσσος γεννιέται στην

αρχή του χρόνου πριν ακόμη γεννηθούν οι άνθρωποι μαζί με 12.456 ποταμούς και 3.000 νύμφες. Πατέρα του ήταν ο Ωκεανός και μητέρα του η Τηθύς. Στην αρχαιότητα λατρεύτηκε ως θεός.

Τα στενά του Νέστου και η ευρύτερη περιοχή της κοιλάδας έχουν εξελιχθεί σε δημοφιλή προορισμό για τους λάτρεις των εναλλακτικών σπορ του βουνού.

Χριστίνα Ασλανίδου
Ζωγραφιά με μαιάνδρους του Νέστου: Βασιλική Ζωγραφιά με σήραγγα δίπλα στο Νέστο: Εριφύλλη

Τα άλογα του Διομήδη Μύθος της περιοχής μας

Τα άλογα του Διομήδη ήταν τέσσερα όντα της ελληνικής μυθολογίας. Είναι γνωστά κυρίως μέσα από τις διηγήσεις για τον Ηρακλή, καθώς η σύλληψή του αποτέλεσε τον όγδοο άθλο του.

Ζούσε κάποτε στη Θράκη ο βασιλιάς Διομήδης, που ήταν γιος του Θεού Άρη. Ήταν ιδιοκτήτης τεσσάρων αλόγων, που ήταν ανθρωποφάγα και διέθεταν χάλκινες σιαγόνες. Τα άλογα ήταν συνεχώς δε-

μένα με σιδερένιες αλυσίδες. Ο Διομήδης τους έριχνε για τροφή κάθε άτυχο ξένο που ναυαγούσε στις ακτές της χώρας του. Τα άλογα ονομάζονταν Ξάνθος από όπου προέρχεται για κάποιους το όνομα της Ξάνθης, Δήμος, Πόδαργος και Λαμπίων. Υποστηρίζεται πως τα άλογα του Μ. Αλεξάνδρου προέρχονταν από αυτά.

Σήμερα στην περιοχή του ποταμού Νέστου ζουν πολλές ομάδες άγριων αλόγων.

Χουσεϊν

ΤΑ ΑΡΠΑΚΤΙΚΑ ΤΟΥ ΝΕΣΤΟΥ

Στις αντανακλάσεις του ποταμού Νέστου καθρεφτίζουν τις φωλιές τους

και οργανώνουν τις μικρές κοινωνίες τους σπάνια είδη πτηνών.

Σημαντική είναι και η παρουσία των αρπακτικών πουλιών στο παραποτάμιο Δάσος του Νέστου. Τα χαρακτηρίζουν το κοφτερό γαμψό ράμφος και δάχτυλα καθώς επίσης και τα κυρτά μακριά νύχια με τα οποία αρπάζουν και κρατούν το θήραμά τους το οποίο το πιάνουν ζωντανό από το έδαφος ή το νερό.

Στο Δάσος θα συναντήσουμε τον κραυγαετό, τον στικταετό, τον δεντρογέρακα, την ποντικοβαρβακίνα, τον χουρχουριστή, καθώς επίσης και τον θαλασσαετό. Πρόκειται για ένα απειλούμενο είδος, μαζί με τον στικταετό, το μεγα-

λύτερο και δυνατότερο αρπακτικό της Ευρώπης. Το άνοιγμα των φτερών του μπορεί να φτάσει πάνω από τα 2,5 μ. και το βάρος του κυμαίνεται στα 4-7 κιλά. Επίσης θα συναντήσουμε τον ασπροπάρη, τον χρυσαετό και όρνια.

Δυστυχώς το 2012, τα άγρια άλογα της περιοχής δηλητηριάστηκαν, με αποτέλεσμα όλα τα όρνια και κάποιοι χρυσαετοί που πήγαν να τραφούν με αυτά, να πεθάνουν. Σε όλα τα Βαλκάνια, η Θράκη και η Κρήτη είναι οι περιοχές που χρησιμοποιούν συχνότερα δηλητήριο για δολώματα.

Τα πρώτα ζευγάρια όρνιων επέστρεψαν ξανά το 2019, έπειτα από ταίστρες που τοποθέτησε το Δασαρχείο. Φέτος στο Δάσος βρίσκονται 6 ζευγάρια όρνιων.

Χριστίνα Γούναρη

7ο Δημοτικό Σχολείο Ξάνθης ΣΤ΄ τάξη

Υπεύθυνη εκπαιδευτικός: Μπατζάκη Σεβαστή
Μετάφραση στα Αγγλικά: Μαστρομιχάλη Γιούλη
Μπατζάκη Σεβαστή
Μετάφραση στα Γερμανικά: Γεωργιάδης Νικόλαος

Το ασχημόμηλο της Άρτισσας

(Ένα παραμύθι που γράψαμε στην τάξη μας με ιδέες που πήραμε διαβάζοντας από το βιβλίο της Γλώσσας «το χαρούμενο λιβάδι» και την «πτώση του φύλλου που το έλεγαν Φρέντυ» από το Ανθολογίο μας.)

Κάποτε, σε ένα όμορφο χωριό που το έλεγαν Άρτισσα, στην πλαγιά ενός ψηλού βουνού που το έλεγαν Βόρα και δίπλα σε μια πανέμορφη λίμνη που την έλεγαν Βεγορίτιδα, ζούσε μια σοφή μηλιά, η Λίτσα η

Μηλίτσα. Δεν ήταν μόνη της γιατί εκεί ζούσαν αμέτρητες μηλιές, κερασιές και ροδακινιές. Οι κάτοικοι του χωριού δούλευαν πολύ σκληρά στα κτήματα για να φτιάχνουν όμορφα φρούτα.

Κάθε χρόνο την Άνοιξη η Λίτσα η Μηλίτσα έβγαζε άνθη και το καλοκαίρι τα άνθη της γίνονταν όμορφοι καρποί. Τα κατακόκινα, ζουμερά και γυαλιστερά μήλα της ζούσαν αγαπημένα και περνούσαν όμορφα.

Όσπου μια ηλιόλουστη

μέρα του καλοκαιριού είχαν δίπλα τους ένα παράξενο μηλαράκι που δεν έμοιαζε καθόλου με αυτά.

Όλα τα μήλα γύρισαν και το κοίταξαν με περιέργεια.

«Κοιτάξτε πόσο άσχημο είναι και τι στραβό κοτσάνι που έχει» είπε ένα μηλαράκι.

«Έχει κι ένα μεγάλο σημάδι και σπυράκια στη φλούδα» είπε ένα άλλο.

«Και το χρώμα του δεν είναι σαν το δικό μας. Είναι μισό πράσινο και μισό πορτοκαλί» συμπλήρωσε ένα άλλο μήλο.

-«Εγώ δεν το δέχομαι να είναι μαζί μας, μήπως να του πούμε να φύγει;»

«Τι είναι αυτά που λέτε!», είπε η σοφή μηλιά, που τ' άκουγε όλα αυτά κι από τη στενοχώρια της δεν έβγαζε μιλιά. «Είναι κι αυτό μήλο σαν κι εσάς. Όλοι έχουμε διαφορές μεταξύ μας, άλλοι έχουν κοντό κοτσάνι κι άλλοι μακρύ κι όλοι έχουμε διαφορετικό μέγεθος» συμπλήρωσε η Λίτσα η Μηλίτσα, η σοφή μηλιά. «Κοιτάξτε πως μας χαμογελά». Τα μηλαράκια

κοιτάχτηκαν μεταξύ τους κι άρχισαν να μετρούν το μέγεθός τους, τα κοτσάνια τους. Κατάλαβαν ότι είχαν πολλές διαφορές κι όμως περνούσαν όλα όμορφα κι αγαπημένα. «Να το ονομάσουμε χαμογελαστό μήλο και να το πάρουμε στην ομάδα μας», είπε ένα μικρό κατακόκκινο μηλαράκι που από την πρώτη στιγμή είχε συμπαθήσει το παράξενο μήλο. Συμφώνησαν όλα τα μήλα να δεχτούν στην ομάδα τους το παράξενο μήλο. Έγιναν πολύ καλοί φίλοι κι ας ήταν διαφορετικοί!

Λίγες μέρες αργότερα τα μήλα άκουσαν έναν πα-

ράξενο θόρυβο. Γύρισαν πίσω κι είδαν εργάτες να κρατάνε κλούβες και κουβάδες. Όταν ένας από τους εργάτες έφτασε στο δέντρο, τα μήλα αποχαιρέτησαν τη σοφή μηλίτσα, χωρίς κλάματα αλλά με πολλή χαρά γιατί θα έπαιρναν το δρόμο για την αγορά. Οι εργάτες πήραν τα μήλα να τα συσκευάσουν. Όλα τα μήλα μπήκαν στην κλούβα με τα καλά μήλα. Το χαμογελαστό μήλο όμως μπήκε στην κλούβα με τα σάπια μήλα.

«Είσαι ένα άχρηστο μήλο», του είπε ο εργάτης.

Το χαμογελαστό μήλο ένωσε τόσο άσχημα και

στεναχωρήθηκε πάρα πολύ. Όμως ένα χέρι το άρπαξε και χωρίς να το καταλάβει βρέθηκε την άλλη μέρα ανάμεσα σε παιδιά. Τ' άκουσε που έλεγαν ότι θα κάνουν έναν διαγωνισμό μήλων. Έτσι γνωρίστηκε με άλλα μήλα, μεγάλα και μικρά. Πήρε κι αυτό μέρος στο διαγωνισμό και βγήκε νικητής χάρη στο μεγάλο ... χαμόγελο που είχε. Βγήκε φωτογραφίες με τα παιδιά κι έμεινε για πολύ καιρό στο ράφι της τάξης. Τα παιδιά το έπαιρναν του μιλούσαν, του χαμογελούσαν κι αυτό ένοιωσε τόσο περήφανο.

Μετά από πολλές μέρες τα παιδιά το πήραν και το έβαλαν σε ένα μεγάλο πλαστικό κάδο. «Ωχ», είπε μέσα του, «πάλι μοναχούλικο έμεινα» και πίστεψε ότι ήταν και πάλι άχρηστο. -«Μην στεναχωριέσαι καθόλου», του είπε ένα τεράστιο μήλο. «Κι εγώ ήμουν στο διαγωνισμό και ήμουν το βαρύτερο μήλο. Δεν με θυμάσαι;

«Εδώ που μας έβαλαν τα παιδιά είναι για το καλό μας» είπε ένα μικρό μικρούτσικο μηλαράκι. Θα γίνουμε λίπασμα και που ξέρεις μπορεί να ξαναπάμε στο σπίτι μας, στις μηλιές μας.

Και με αυτά τα λόγια άρχισε σιγά σιγά το χαμογελαστό μήλο να ...λιώνει χωρίς όμως να στενοχωριέται!

Οι μαθητές της Γ' τάξης:
Θεοδώρου Αθανάσιος,
Κορίση Σοφία, Κουρέστη
Αθηνά, Λουτζ Καταρίνα,
Μπόγια Ιορδάνα, Μπόγια
Ραφαηλία, Τζήγκα Ελένη,
Φλαμουριδής Ιωάννης

Δημοτικό Σχολείο
Άρνισσας – Τάξη Γ'
Υπεύθυνος εκπαιδευτικός:
Θεοδώρου Αθανάσιος

ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ (ΒΟΡΑΣ) – Ο ΚΛΕΦΤΗΣ ΤΟΥ ΧΙΟΝΙΟΥ

Το Καϊμακτσαλάν (Βόρας) είναι το τρίτο ψηλότερο βουνό της Ελλάδας. Το μεγαλύτερο μέρος του απλώνεται στο βόρειο τμήμα του Νομού Πέλλας, ενώ στα δυτικά εισέρχεται στο Νομό Φλώρινας. Στα ανατολικά συνδέεται με τα βουνά Πίνοβο (2.150 μέτρα) και Τζένα (2.182 μέτρα). Συνεχίζεται και πέρα από τα σύνορα, στην πλευρά της γειτονικής μας χώρας, της Βόρειας Μακεδονίας, όπου ονομάζεται Νίτσε. Η ψηλότερη κορυφή είναι το Καϊμακτσαλάν με 2.524 μέτρα, όπου δεσπόζει το ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία (Πηγή: <https://noupa.gr/>).

Το όνομα Καϊμακτσαλάν είναι η τούρκικη ονομασία των ψηλότερων κορυφών του βουνού που, μέχρι και τις μέρες μας, χρησιμοποιείται εξίσου με την ελληνική ονομασία και σημαίνει «ο κλέφτης του χιονιού».

Η κορυφή που είναι ψηλότερη και απομονωμένη από τις άλλες, διατηρεί (κλέβει) το χιόνι και μένει σχεδόν μόνιμα χιονισμένη, κατά τη χειμερινή περίοδο.

Η ονομασία Βόρας είναι αρχαιοελληνική και προέρχεται από τον Βορέα, τον γιο του Αιόλου και προσωποποίηση του βόρειου ανέμου, που σύμφωνα με την μυθολογία ζούσε εδώ.

Φυσικά χαρακτηριστικά – Χλωρίδα – Πανίδα

Το Καϊμακτσαλάν διακρίνεται από δύο φυσιογνωμίες: τις ήρεμες, πανύψηλες κορυφές στα δυτικά και τους γκρεμούς με τους χειμάρρους στα ανατολικά. Από τις ανατολικές πλαγιές του όρους πηγάζει ο Μογλενίτσας, από τα νότια κατεβαίνει ο Εδεσσαίος, ενώ δεκάδες είναι τα ρέματα και οι χεί-

μαρρι του βουνού.

Άλλα αξιοθέατα της φύσης είναι η αλπική κοιλάδα-τυρφώνας του Ντόμπρο Πόλιε (Καλή Πεδιάδα), το φαράγγι του Ράμνο Μπορ (Ισιο πεύκο) με τον εντυπωσιακό καταρράκτη της Κουνουπίτσας και το Μαύρο Δάσος στα δυτικά του χωριού Κερασιά.

Στα δάση, στα φαράγγια και στα αλπικά του βουνού φυτρώνει ένας τεράστιος πλούτος σπάνιων φυτών, ενώ το βουνό κατοικείται από πολλά θαυμαστά είδη της πανίδας.

Τα δάση αποτελούνται σχεδόν αποκλειστικά από οξιές, με μεγάλα διαστήματα από μαύρη και δασική πεύκη αλλά και λίγες σημύδες. Δεν υπάρχει καλύτερη εποχή να τα επισκεφθεί κανείς από το φθινόπωρο όταν οι πυρόξανθοι χρωματισμοί κατακλύζουν τις πλαγιές. Στα χαμηλά του βουνού υπάρχουν μεικτά δάση βελανι-

διών και φυλλοβόλων, ενώ στα αλπικά απλώνονται τα χορτολιβάδα με τα πολλά σπάνια είδη της χλωρίδας.

Η ορνιθοπανίδα είναι πλούσια και περιλαμβάνει πολλά σπάνια είδη (όρνια – αρπακτικά – δρυοκόλπτες κ.ά.). Τα αμφίβια του βουνού περιλαμβάνουν σαλαμάνδρες, τρίτωνες και βατράχους. Από τα ερπετά ξεχωρίζει η παρουσία του σπάνιου αστρίτη στα αλπικά. Τα πυκνά, παρθένα δάση και οι κορυφογραμμές του Καϊμακτσάλαν φιλοξενούν λύκους, ενώ οι αρκούδες σπανίζουν σε σχέση με άλλες περιοχές της χώρας. Εδώ ζουν, επίσης, ζαρκάδια, αλεπούδες, ασβοί, νυφίτσες, σκίουροι, λαγοί, αγριόχοιροι.

(Πηγή: <https://www.naturagraeca.com/>)

ΙΣΤΟΡΙΑ

Το Κάστρο του Οστροβού
Στους πρόποδες του

βουνού και σε μικρή απόσταση από τη λίμνη Βεγορίτιδα, βορειοανατολικά αυτής, σώζονται τα ερείπια του Κάστρου του Οστροβού. Ένα κάστρο που χρονολογείται, πιθανότατα, από την περίοδο του αυτοκράτορα Ιουστινιανού και διατηρήθηκε μέχρι την κατάκτηση της περιοχής από τους Οθωμανούς. Οι ιστορικές αναφορές (1000 – 1350 μ. Χ.) κάνουν λόγο για ένα από τα σημαντικότερα κάστρα της Δυτικής Μακεδονίας (Πηγή: «Βυζαντινά και οθωμανικά» του Νικόλαου Μουτσόπουλου, εκδόσεις Νησίδες και Kravari Vassiliki, Villes et villages de Macedoine occidentale (χάρτης), φωτογραφία κάστρου Ηλίας Κάρτας)

Η Μάχη του Καϊμακτσάλαν

Η κορυφή του βουνού αποτέλεσε πεδίο μάχης του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στα βόρεια σύνορα της

Ελλάδας, όπου υπάρχει μικρή εκκλησία, μνημείο Σέρβων πεσόντων. Πλέον είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα της κορυφής και αποτελεί τουριστικό αξιοθέατο. Λίγα λόγια για τη μάχη αυτή:

Η Μάχη του Καϊμακτσάλαν ήταν πολεμικό επεισόδιο εντός ελληνικού εδάφους, στα πλαίσια του Μακεδονικού Μετώπου του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου μεταξύ των βουλγαρικών και των σερβικών δυνάμεων. Η μάχη έλαβε χώρα από τις 12 μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 1916, όταν ο σερβικός στρατός προσπάθησε να καταλάβει την κορυφή. Την περίοδο 26-30 Σεπτεμβρίου, η κορυφή του Προφήτη Ηλία άλλαξε πολλές φορές χέρια μέχρι να την καταλάβουν οριστικά οι Σέρβοι στις 30 Σεπτεμβρίου. Η μάχη έληξε με σοβαρές απώλειες και για τις δύο πλευρές. **συν. στην 32η σελ.**

ΚΑΪΜΑΚΤΣΑΛΑΝ (ΒΟΡΑΣ) – Ο ΚΛΕΦΤΗΣ ΤΟΥ ΧΙΟΝΙΟΥ

συν. απ' την 31η σελ.

Οι Σέρβοι έχασαν περίπου 10.000 στρατιώτες, ενώ οι Βούλγαροι 3.000. Το ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία και το οστεοφυλάκιο, όπου φυλάσσονται τα οστά των πεσόντων, κατασκευάστηκε το 1925 – 1926 από τους Σέρβους στην ελληνική μεθόριο. (Φωτογραφία από τον Μάκη Θεοδώρου για τη Μηχανή του Χρόνου <https://www.mixanitouxronou.u.gr/>)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Χιονοδρομικό και Παραδοσιακός οικισμός
Στο όρος Καΐμακτσαλάν

(Βόρας) λειτουργεί **Χιονοδρομικό Κέντρο**. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα χιονοδρομικά της χώρας μας, με τον ψηλότερο αναβατήρα στην Ελλάδα, σε υψόμετρο 2.480 μ. Οι πίστες του, φημισμένες για το μεγάλο πλάτος τους και τις ήπιες κλίσεις τους, ικανοποιούν όλες τις προσδοκίες των χιονοδρόμων.

Η θέα από το βουνό είναι εξαιρετική και όταν το επιτρέπει ο καιρός μπορεί να παρατηρήσει κάποιος τον Θερμαϊκό κόλπο και την κορυφή του Ολύμπου.

Πολύ κοντά στο **χιονο-**

δρομικό κέντρο (10 χλμ.) βρίσκεται ο παραδοσιακός οικισμός του Παλαιού Αγίου Αθανασίου. Το χωριό κτίστηκε στα τέλη του 16ου αιώνα στους πρόποδες του βουνού, κάτω από την κορυφή Πιπερίτσα, στα 1.200 μ.

Σήμερα θεωρείται από τους ομορφότερους παραδοσιακούς οικισμούς της χώρας, πετυχαίνοντας να εξελιχθεί σε κορυφαίο χειμερινό προορισμό με πλήθος επισκεπτών.

(Φωτογραφία: Ο Παλιός Άγιος Αθανάσιος από ψηλά. Στο βάθος η Βεγορίτιδα/Photo: Shutterstock)

Αεραθλητισμός

Η **Αερολέσχη Έδεσσας** είναι ένας σύλλογος με ιστορία 50 χρόνων και ιδρύθηκε με σκοπό τη διάδοση του αεραθλητισμού στους

νέους της περιοχής και όχι μόνο.

Το Αεραθλητικό Κέντρο Μακεδονίας - Θράκης, βρίσκεται σε μια όμορφη τοποθεσία 28 χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Έδεσσας, 4 χιλιόμετρα βόρεια της λίμνης Βεγορίτιδας στους πρόποδες του Καϊμακτσαλάν.

Με την ίδρυση και λειτουργία της Σχολής Ανεμοπορίας, και πολύ αργότερα των Σχολών Αιωροπτερισμού και Αλεξιπτωτισμού Πλαγιάς εκπαίδευσε και εκπαιδεύει αεραθλητές όχι μόνο από την ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Μακεδονίας αλλά και απ' όλη την Ελλάδα.

Οι δραστηριότητες σήμερα της Αερολέσχης Έδεσσας επικεντρώνονται, μεταξύ άλλων, στους τομείς : ανεμοπορίας, αλεξιπτωτι-

σμού πλαγιάς και αιωροπτερισμού.

Ιαματικά λουτρά

Τα Λουτρά Πόζαρ (Λουτρακίου) βρίσκονται 13χμ. βορειοδυτικά της Αριδαίας, στο Νομό Πέλλας. Απλώνονται στους πρόποδες του όρους Καϊμακτσαλάν. Η περιοχή είναι χτισμένη στις όχθες του Θερμοπόταμου, που διασχίζει την περιοχή.

Τα ιαματικά, θερμά νερά, με σταθερή θερμοκρασία 37οC, αναβλύζουν εδώ και χιλιάδες χρόνια από τα βουνά, όπου δημιουργούν ένα εντυπωσιακό τοπίο βουνού και δάσους. Επισκέπτες καταφθάνουν στα Λουτρά από κάθε γωνιά της Ελλάδας είτε για να δεχθούν τις ευεργετικές ιδιότητες των ιαματικών νερών (θεραπευτικών - χαλα-

ρωτικών), είτε για να αποδράσουν στα πανέμορφα βουνά με τις σπηλιές, είτε και τα δύο.

Είναι ένας τουριστικός προορισμός για όλο το χρόνο. Υπάρχει επίσης και μία μεγάλη πισίνα ολυμπιακών διαστάσεων με επίσης ζεστό ιαματικό νερό.

Οι ζωγραφιές και οι πληροφορίες προέρχονται από τα «Μικρά Βιβλία για το Καϊμακτσαλάν» που ετοίμασαν οι μαθητές και οι μαθήτριες της Ε΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Άρνισσας / Πέλλας.

Ανήκουν στις μαθήτριες:
Γεωργία Σουρουτζόγλου – Ελένη Τσότηση – Μαρία Θεοδώρου – Γεωργία Παπατραϊανού – Κατερίνα Θεοδώρου – Ελισάβετ Τσουμάγκα – Δέσποινα Παπαγιαννίδου- Ναταλία Μπερέα – Στέλλα Μπουλλάρι και τους μαθητές Τραϊανό Παπατραϊανό – Χρυσοβαλάντη Νιώτη και Ιορδάνη Μπόγια.

Επιμέλεια κειμένου:
Κατερίνα Θεοδώρου – Ελισάβετ Τσουμάγκα
Μεταφράσεις: Φωτεινή Τσιάκα (αγγλικά), Δέσποινα Ευθυμιάδου (γαλλικά), Κατερίνα Μελετλίδου (γερμανικά)
Υπεύθυνος εκπαιδευτικός: Ηλίας Κάρτας

Ο μύθος της Βιτόριζας

Πίσω από την ιστορία κάθε τόπου κρύβονται πνεύματα και μυθικά πλάσματα που λειτουργούν σαν σύμβολα. Οι θρύλοι αυτοί μεταφέρονται από στόμα σε στόμα και από γενιά σε γενιά και τους μαθαίνουμε κι εμείς οι μικρότεροι.

Ένας μύθος που είναι συνδεδεμένος με την Ερμιόνη (ένα χωριό στο νομό Αργολίδας, στην Πελοπόννησο) είναι εκείνος της Βιτόριζας. Οι παραλλαγές του μύθου είναι πολλές. Μία πρώτη εκδοχή του λέει πως η Βιτόριζα, Βιτομάρτη ή αλλιώς Δίχτυνα, ήταν κόρη του Δία και της νύμφης Κάρμη. Η γλυκιά αυτή γυναίκα απολάμβανε να ψαρεύει, να κυνηγάει και να περιπλανιέται σε δάση και σπηλιές, καθώς ακολουθούσε τη θεά Άρτεμη. Την αγάπησε τόσο πολύ ο Μίνωας, ο βασιλιάς της Κρήτης και ήθελε να την πάρει για γυναίκα του. Αυτή όμως για να γλιτώσει, έπεσε στη θάλασσα. Τότε, μπλέχτηκε στα δίχτυα Ερμιονιτών ψαράδων, οι οποίοι μαγεμένοι από την ομορφιά της, της υποσχέθηκαν να την πάνε στην Αθήνα. Στον δρόμο όμως, έξω από το νησί της Αίγινας, της επιτέθηκαν και αυτή για να σωθεί και από αυτούς, έπεσε στην θάλασσα και ανέβηκε σε ένα δάσος στην Αίγινα, όπου κρύφτηκε για πάντα. Έτσι, οι κάτοικοι την θεοποίησαν και την ονόμασαν Αφαία, δηλαδή άφαντη.

Μία δεύτερη εκδοχή λέει ότι η Βιτώ, όπως ονομαζόταν και αλλιώς η Βιτόριζα, ποτέ δεν ξέχασε την άσχημη συμπεριφορά που είχαν απέναντί της οι Ερμιονίτες ψαράδες και

στοίχειωσε το μέρος μας για να τους εκδικηθεί. Έτσι, μερικούς αιώνες αργότερα παρουσιάζεται σαν μία ψηλή, ξερακιανή γυναίκα σαν κακιά μάγισσα. Οι κάτοικοι της Ερμιόνης, κυρίως οι μητέρες και τα παιδιά φοβόντουσαν μήπως τους παγιδέψει στην σπηλιά της στο πευκόφυτο δάσος της περιοχής, στο Μπίστι και τους μαρμαρώσει. Ακόμη ήταν ο φόβος και ο τρόμος των ψαράδων, γιατί τάραζε τα κύματα και προκαλούσε τρικυμίες.

Όποια και να είναι η εκδοχή που θέλει κανείς να κρατήσει σίγουρα η Βιτόριζα αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι της μυθολογίας της Ερμιόνης. Βιβλία, πίνακες ζωγραφικής και γλυπτά κατασκευάστηκαν με έμπνευση αυτή τη μυθική μορφή.

Οι μαθητές που πήραν μέρος ήταν οι: Γιδοπούλου Κωνσταντίνα, Γούτος Αριστοτέλης, Δημαράκη Γιωργία, Δημαράκη Παναγιώτα, Δημαράκης Ανδρέας, Δημαράκης Στέλιος, Ζάρρα Μυρτώ, Ζιαρδαλής Γιάννης, Καζάκης Γιάννης, Κοντογιάννη Σταματίνα, Μίνγκα Έλιο, Μπούτσης Γιώργος, Παλυβός Βαγγέλης. Σοφικίτης Άγγελος.

Οι μικροί μας ζωγράφοι ήταν: Γιδοπούλου Κωνσταντίνα, Δημαράκη Παναγιώτα, Ζάρρα Μυρτώ, Ζιαρδαλής Γιάννης, Κοντογιάννη Σταματίνα και Παλυβός Βαγγέλης.

Βιβλιογραφικές πηγές:

Σπετσιώτης, Γ. & Ντεστάκου, Τζ. (Μάρτιος, 2014). Γυναίκα στοιχειά στους μύθους και τις παραδόσεις της Ερμιό-

νης από https://orangespotters.blogspot.com/2014/03/blog-post_774.html

Σπετσιώτης, Γ. & Ντεστάκου, Τζ. (Νοέμβριος, 2016). Βιτομάρτη και Βιτόρα: η νύμφη και το στοιχειό από <https://mouseioermionis.com/2016/11/19/2>

Οι μαθητές του Δ1 τμήματος του Δημοτικού Σχολείου Ερμιόνης/Αργολίδας και η δασκάλα τους, Μιρέλα Ζωγράφου

Πορφύρες Ερμιόνης

βάση την έρευνά τους και από άλλα βιβλία και άρθρα έγραψαν το ακόλουθο κείμενο.

Ο πλούτος της Ερμιόνης στην αρχαιότητα προήλθε από την επεξεργασία και το εμπόριο της περίφημης πορφύρας, μιας κατακόκκινης βαφής από όστρακο με την οποία έβαφαν τους χιτώνες των βασιλιάδων και των αυτοκρατόρων, (σύμβολο μεγάλης δύναμης), με βαθύ πορφυρό κόκκινο χρώμα μέχρι και την κατάκτηση των Βυζαντινών από τους Τούρκους. Η χρήση της χάνεται στα βάθη των αιώνων...

Κάποιος Φοίνικας βοσκός ανακάλυψε το εκθαμβωτικό χρώμα της πορφύρας παρατηρώντας το κατακόκκινο μουσούδι του σκύλου του που έτρωγε κοχύλια πορφύρας... Το 10ο αι. π. Χ. οι Φοίνικες φτιάχνουν τα πρώτα πορφυρεία στις ακτές της Συρίας, Παλαιστίνης, Μ. Ασίας και των Αιγαιοπελαγίτικων νησιών.

Στα πορφυροβαφεία της Ερμιόνης χρησιμοποιήθηκαν εκατοντάδες εκατομμύρια κοχύλια. Οι πορφυροψαράδες τα ψάρευαν, με κιούρτους δηλαδή καλάθια με αραιό πλέξιμο καλάμιών στα οποία είχαν βάλει δολώματα, το φθινόπωρο ή τις ηλιόλουστες μέρες του χειμώνα. Οι πορφυρευτές, δηλαδή οι συλλέκτες οστράκων, συγκέντρωναν από όλη τη γύρω περιοχή τα κοχύλια και τα παρέδιδαν ζωντανά στα πορφυροβαφεία στο ανατολικό άκρο της χερσονήσου της σημερινής πόλης της Ερμιόνης, Μπίστι, που κα-τά την αρχαιότητα ονομαζόταν «Ποσειδίου». Έπρεπε να είναι ζωντανά και να μην υποφέρουν έξω από το νερό, γιατί αν ένιωθαν την αγωνία του θανάτου δεν θα έδιναν ωραίο λαμπερό κόκκινο χρώμα για τη βαφή των υφασμάτων. Οι πορφυροθλάστες τα έσπαζαν με εργαλείο το οποίο υποθέ-

Οι μαθητές του τμήματος Δ2 με τη δασκάλα τους Σκούρη Παρασκευή, παρά με τον Μιχαλάκη, τον ήρωα του βιβλίου «**Πορφύρες από την Ερμιόνη**» των Γιάννη Σπετσιώτη-Τζένη Ντεστάκου, ανακάλυψαν τον συναρπαστικό κόσμο της πορφύρας, διαβάζοντας και δραματοποιώντας. Ψάρεψαν με τους πορφυροψαράδες, επεξεργάστηκαν τα κοχύλια με τους πορφυροθλάστες και εντυπωσιάστηκαν με το φανταχτερό κόκκινο χρώμα, που πήραν τα νήματα με τη βοήθεια των κογχυστών!

Στο τέλος της δράσης έγι-ναν δημοσιογράφοι και με

του με πώς έμοιαζε με σφουράκι. Ξεχώριζαν τους αδένες με το χρώμα και στη συνέχεια πρόσθεταν αλάτι και κάποια άλλα υλικά σε μικρή ποσότητα και τους έβραζαν σε μεγάλα καζάνια για δέκα ημέρες με πολύ σιγανή φωτιά. Στη συνέχεια ο κογχυστής με αυτή τη βαφή έδινε το επιθυμητό, λαμπερό βαθύ κόκκινο χρώμα στα νήματα, το μαλλί, τους χιτώνες. Οι έμποροι πορφυροβαφής και πορφυρών υφασμάτων πουλούσαν αυτά τα προϊόντα

και στους Πέρσες.

Ο Μ. Αλέξανδρος, όταν κατέλαβε τα Σούσα, εντυπωσιάστηκε από την ερμιονική πορφύρα που βρήκε ανάμεσα στα λάφυρα, η οποία είχε αγοραστεί από την Ερμιόνη 200 χρόνια περίπου πριν χωρίς να χάσει το αστραφτερό της χρώμα!

Η επεξεργασία του κοχυλιού και η δημιουργία βαφής υφασμάτων γινόταν με μεγάλη μυστικότητα γιατί το εμπόριο πορφύρας έφερνε χρυσά αρχαία νομίσματα,

μεγάλο πλούτο, ομορφιά και δύναμη στην πόλη των Ερμιονίων αφού με τα χρήματα αυτά μπορούσαν να χτίσουν ισχυρά τείχη και λαμπρούς ναούς.

Σήμερα στο ακρωτήριο Μπίστι βρίσκουμε σπασμένα όστρακα πορφύρας, ζωντανή εικόνα που απέμεινε από έναν συναρπαστικό πολιτισμό, μιας άλλης εποχής...

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Πορφύρες από την Ερμιόνη, Γιάννης Σπετσιώτης –

Τζένη Ντεστακού (2011)

2. Η περίφημη αρχαία πορφύρα της Ερμιόνης και η τεχνολογία της <https://argolikivivliothiki.gr/2011/06/07>

7 Ιουνίου, 2011 από Αργολική Αρχαική Βιβλιοθήκη Ιστορίας & Πολιτισμού

Δρ. Σταύρος Πρωτοπαπιάς, Βασίλης Γκάτσος

3. Περιοδικό, «Αρχαιολογία & Τέχνες», τεύχος 89, Δεκέμβριος 2003.

4. ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ [https://el.wikipedia.org/wiki/Πορφύρα\(χρωστική\)](https://el.wikipedia.org/wiki/Πορφύρα(χρωστική))

Χειροτεχνία και κολλάζ από τους μαθητές του Δ2 και τη δασκάλα τους

Οι μαθητές του τμήματος Δ2 του Δημοτικού Σχολείου Ερμιόνης/Αργολίδας
Μπακάλη Αγγελική - Μπούρα Μαριάννα - Ξυπολιά Αδαμαντία - Φοίβα Ελίνα - Πετρέλλη Καλομοίρα - Προσίλης Άγγελος - Ράπτης Παναγιώτης - Τόσκα Μάριο - Τζανής Σταύρος - Τσέλλου Σταματίνα - Χάνος Ορφέας - Ψυχογιός Βαγγέλης - Ψυχογιός Αντώνης

Η δασκάλα του τμήματος Δ2 Παρασκευή Άγγ. Σκούρτη

Αχινός, η αρχαία πόλη του Εχίνου

Το χωριό μας, Αχινός, είναι κτισμένος πάνω στα ερείπια της αρχαίας πόλης του Εχίνου (5ος αιων. π.Χ.) και βρίσκεται στους πρόποδες της Όθρυς, κοντά στις βόρειες ακτές του Μαλιακού. Ως ιδρυτής του Εχίνου αναφέρεται ο Εχίονας, ο οποίος καταγόταν από τη γενιά των Σπαρτών της Θήβας και ήταν γαμπρός του βασιλιά της Κάδμου. Ο Εχίνος ήταν πόλη των Φθιωτών Αχαιών μαζί με το φρούριό της και ανήκε στο βασίλειο του Αχιλλέα. Κατά τη διάρκεια της Φραγκοκρατίας αποτελούσε

φέουδο της Βαρωνίας του Ζητουνίου. Στην τουρκοκρατία έγινε τσιφλικί τούρκου πασά και αργότερα αγοράζεται από την οικογένεια Σκουμπορδή που καταγόταν από την Ήπειρο και ονομάζεται «Σκουμπορδέικα».

Αλεξία

Το αρχαίο οινοποιείο

Το 2015, με αφορμή την κατασκευή του αυτοκινητόδρομου ΠΑΘΕ, αποκαλύφθηκε στην περιοχή βόρεια του Αχινού ένα αρχαίο οινοποιείο των πρώτων μεταχριστιανικών αιώνων. Η συντή-

ρηση του κτίσματος και η πολύ καλή κατάσταση των ευρημάτων που βρέθηκαν, δίνουν μια αντιπροσωπευτική εικόνα του πώς ήταν το οινοποιείο τότε. Ήταν χτισμένο με τοίχους αργολιθοδομής, κεραμοσκεπές και τα δάπεδα ήταν φτιαγμένα από πατημένο χώμα. Χωριζόταν σε 8 χώρους που περιλάμβαναν τα δωμάτια που εργαζόνταν και τις αποθήκες. Τα πατητήρια ονομάζονταν ληνοί. Το υπολήνιο ήταν μια λακκούβα στο έδαφος όπου κατέληγε ο μούστος μέσω ενός διαδρόμου συνδεδεμένου με τον λήνο. Το πάτημα των σταφυλιών γινόταν με γυμνά πόδια και εκείνοι που το έκαναν λέγονταν ληνοβάτες. Τοποθετούσαν τον μούστο σε πήλινα αγγεία, τους πίθους, και τοποθετούνταν σε ένα μεγάλο δωμάτιο, τον πιθεώνα. Εκτός από τους δύο ληνούς και τους δύο πιθεώνες υπήρχαν δύο αποθήκες και ένας κεντρικός χώρος για τον οποίο δεν έχουμε πληροφορίες για το πώς χρησιμοποιούνταν.

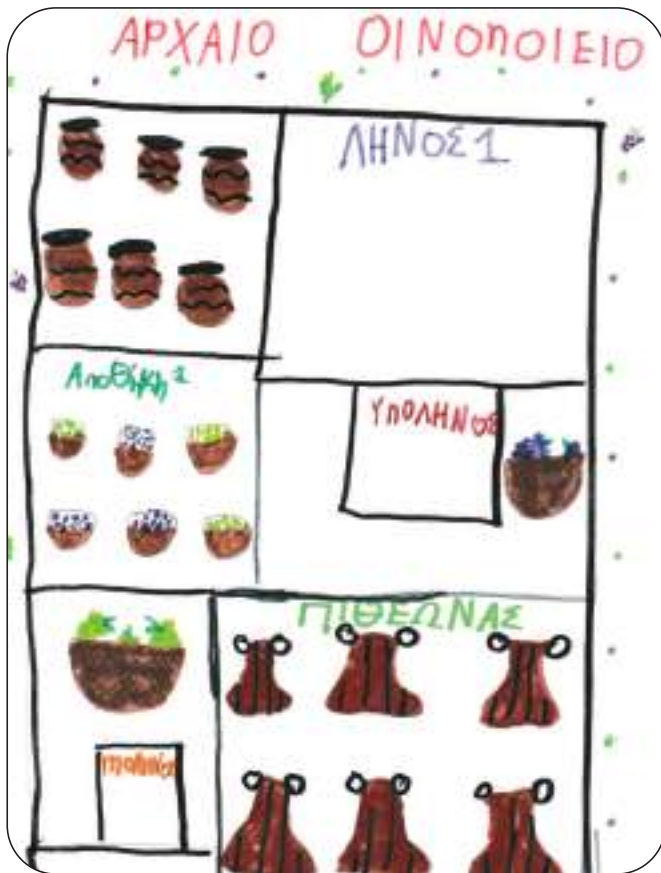
Γεωργία, Γιώργος, Αρσι, Φαμπιόνα

La Tour Melas, το οινοποιείο-στολίδι του τόπου μου

Το La Tour Melas, ο πύργος του Μελά, βρίσκεται στο ψηλότερο σημείο του Αχινού. Πρόκειται για ένα σύγχρονο οινοποιείο που ο αμπελώνας του διαμορφώθηκε το 2001 με κλήματα βιολογικής καλλιέργειας από τη Γαλλία. Ο πέτρινος πύργος, σύμβολο του κτήματος, παλιότερα ήταν μια τσιμεντένια δεξαμενή που συγκέντρωνε το νερό μιας πηγής λίγο ψηλότερα. Όταν ξεκίνησε η κατασκευή του οινοποιείου, η δεξαμενή χτίστηκε με πέτρες και προστέθηκαν δύο όροφοι με δωμάτια όπου φιλοξενούνται οι «λάτρεις του κρασιού». Τα αμπέλια του μπορούν να παράγουν 300.000 φιάλες τον χρόνο. Το 80% παραγωγής κρασιού είναι ροζέ και το άλλο 20% κόκκινο. Η διαδικασία είναι η εξής: Την περίοδο του τρύγου έρχεται ένα φορτηγό και ξεφορτώνει τα σταφύλια που έχουν μαζευτεί. Γίνεται η διαλογή και έπειτα οδηγούνται στο πιεστήριο για να βγει ο μούστος. Έχουν διάφορες δεξαμενές, διαφορετικές για κάθε είδος κρασιού, όπου φυλάγεται ο μούστος σε συγκεκριμένες θερμοκρασίες για να γίνει η αλκοολική ζύμωση. Έπειτα το κρασί το βάζουν σε δρύινα βαρέλια από την Αυστρία, για να πάρουν μυρωδιά και γεύση. Τέλος, αποστειρώνουν τα μπουκάλια στο εμφιαλωτήριο, τα γεμίζουν με κρασί, βάζουν τις ετικέτες με τη φίρμα του οινοποιείου και τα συσκευάζουν σε πακέτα.

Σπύρος, Αντονέλα, Βερόνικα, Μαρία, Στέλλα

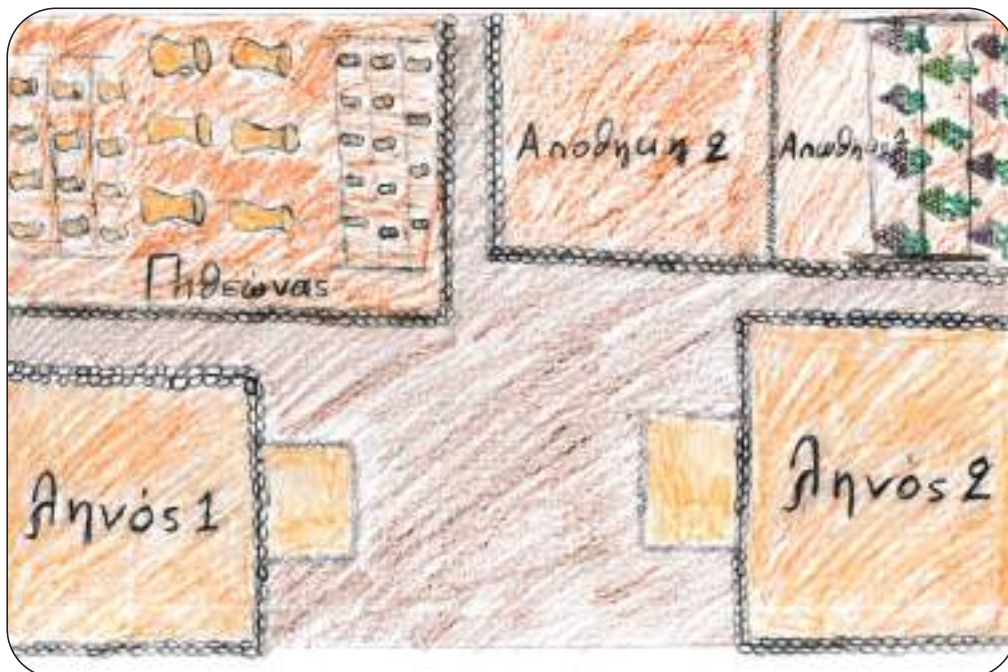

λος μας πρόσφερε από ένα δωράκι-έκπληξη. Αν και είχαμε προγραμματίσει να δούμε από κοντά το αρχαίο οινοποιείο, δεν τα καταφέραμε λόγω των καιρικών συνθηκών. Πήγαμε όμως στο La Tour Melas. Εκεί μας έδειξαν την πορεία παραγωγής κρασιού και μας ξενάγησαν σε όλους τους χώρους της εγκατάστασης. Ήταν μια αξέχαστη εμπειρία.

Μια ενδιαφέρουσα επίσκεψη στο σχολείο μας και όχι μόνο...

Στις 6 Απριλίου επισκέφθηκε το σχολείο μας η αρχαιολόγος από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Φθιώτιδας και Ευρυτανίας, κ. Φιλίτσα Τιλελή. Μας μίλησε για το αρ-

χαίο οινοποιείο που βρέθηκε στην περιοχή μας και μας έδειξε φωτογραφίες από τα αρχαιολογικά ευρήματα που έφεραν στο φως ανασκαφές των τελευταίων σαράντα χρόνων στον σύγχρονο οικισμό. Απάντησε στις ερωτήσεις μας, βγήκαμε φωτογραφίες και στο τέ-

στη εμπειρία.
Αλεξία, Πάρης, Δημήτρης, Κωνσταντίνος

**Πηγές: «Φτιάχνοντας κρασί στον Αχινό», Εφορεία Αρχαιοτήτων Φθιώτιδας και Ευρυτανίας
Ζωγραφιές μαθητών: Στέλλα Μπάλι, Αλεξία Κατσαντώνη, Γεωργία Κούτρα, Μαρία Αντωνογεώργου, Αντονέλα Μπόντο, Φαμπιόνα Φάσο**

**Σχολείο: 2ο Δ.Σ. Εχιναιών/Φθιώτιδας
Τάξη: ΣΤ1'
Εκπαιδευτικοί: Ρεντίφη Μαρία**

Ο ΤΟΠΟΣ ΜΟΥ: Η ΝΕΑ ΑΓΧΙΑΛΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Κατά τη σχολική χρονιά 2022-2023 η Γ τάξη του Ευγένειου – 1ου Δημοτικού Σχολείου Νέας Αγχιάλου Μαγνησίας είχε τη χαρά να συνεργαστεί με το 1ο Δημοτικό Σχολείο Αφάντου της Ρόδου. Τα δυο σχολεία, ήρθαν σε επικοινωνία αρκετές φορές διαδικτυακά και οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τον τόπο τους, τα σχολεία τους, τις ασχολίες των κατοίκων, τα ενδιαφέροντά τους, κάνοντας ένα διαδικτυακό ταξίδι σε μέρη που δεν είχαν επισκεφθεί ποτέ.

Οι μαθητές της Γ τάξης του Ευγένειου παρουσίασαν αρχικά τη Νέα Αγχιάλο, η οποία είναι μια παραθαλάσσια κωμόπολη με μικρό λιμανάκι κοντά στον Βόλο με πλούσια αρχαιολογικά ευρήματα, που έφεραν στο φως οι ανασκαφές που έγιναν. Ιδρύθηκε το 1907 από πρόσφυγες της Παλαιάς Αγχιάλου (Πομόριε) της σημερινής Βουλγαρίας που πυρπολήθηκε από τους Βούλγαρους κατα-

κτητές.

Ανέφεραν ότι στην περιοχή υπάρχουν πολλά αρχαιολογικά ευρήματα από την κλασική, τη γεωμετρική έως και τη νεολιθική εποχή, που προκαλούν το ενδιαφέρον πολλών τουριστών, τα οποία και επισκέφθηκαν προκειμένου να παρουσιάσουν το καλωσόρισμα της άνοιξης μέσα από την αναβίωση των ελευσίνων μυστηρίων με αρχαίο ελληνικό σίχο. Εξίσου μεγάλης σημασίας είναι και το σχολείο μας, το οποίο κτίστηκε το 1910 με κληροδότημα του Συγγρού, που είναι χαρακτηρισμένο ως Διατηρητέο και υπάγεται στην Ε΄ Εφορία Νεωτέρων Μνημείων. Μάλιστα έχει ονομαστεί ΕΥΓΕΝΕΙΟ από τον Μητροπολίτη Ευγένιο Καραβιά, ο οποίος απαγχονίστηκε από τους Τούρκους.

Οι κάτοικοι της Νέας Αγχιάλου ασχολούνται και συνεχίζουν

μέχρι σήμερα, με το μάζεμα ελιών, σταφυλιών, αμυγδάλων και διαφόρων λαχανικών. Από τις ελιές μάλιστα παράγουν λάδι και το εμπορεύονται εντός και εκτός Ελλάδας. Επιπλέον καλλιεργούν σιτάρι ενώ οι αυλές των σπιτιών τους είναι γεμάτες με λουλούδια αφού τους αρέσει η ενασχόληση με την κηπουρική. Ακόμη ασχολούνται με την αλιεία ενώ πολλοί είναι ξενοδοχοϋπάλληλοι αφού η Νέα Αγχιάλος είναι και τουριστικός προορισμός.

Επίσης υπάρχει και οι ο Αγροτικός Παραγωγικός Συνεταιρισμός Νέας Αγχιάλου με το όνομα «Δήμητρα» που ιδρύθηκε από τους Αγχιαλίτες της Ανατολικής Ρωμυλίας 10 χρόνια μετά την εγκατάστασή τους σε αυτήν και που αρχικά εξοπλίστηκε με αρκετά και μεγάλης αξίας γεωργικά μηχανήματα, ενώ αργότερα έπαιξε το ρόλο Γεωργικής Σχολής που εκπαίδευε τους Αγχιαλίτες αγρότες.

Οι Αγχιαλίτες τηρούν τις παραδόσεις και τα έθιμα. Ένα από αυτά είναι και η Σούρβα, που λέγονταν την Πρωτοχρονιά. Έτσι κι εμείς, μετά την Πρωτοχρονιά αφού λάβαμε ένα δέμα από τα παιδιά του 1ου Δ.Σ. Αφάντου γεμάτο με λιχουδιές κι ευχές, τραγουδήσαμε με μεγάλη χαρά το «Σούρβα σούρβα γεια χαρά,

του νοικοκύρη τα πουγκιά.....», κρατώντας ένα κλαδί ελιάς που συμβολίζει την αιωνιότητα και την καρποφορία.

Τις Αποκριές ένα άλλο έθιμο που διατηρείται ακόμα είναι «τα τριήμερα», ένα παλιό θρακιώτικο έθιμο. Κάποτε ήταν καθαρά γυναικεία εκδήλωση αλλά τελευταία παίρνουν μέρος και άντρες. Μετά την αποκριά, οι γυναίκες νηστεύουν τρεις μέρες. Δεν τρώνε σχεδόν τίποτε. Πίνουν μόνο νερό. Την Τετάρτη μετά τη θεία λειτουργία μεταλαβαίνουν και μια από τις τριμερίτισσες προσκαλεί στο σπίτι κυρίες που νήστεψαν και γιορτάζουν όλες μαζί με νησιτίσιμα φαγητά, κρασί, μουσική και χορούς. Σήμερα γιορτάζουν όλες μαζί σε κέντρο της αγοράς ή της παραλίας.

Φτάνοντας στο Πάσχα, οι μαθητές των δυο σχολείων παρουσίασαν έθιμο του Πάσχα της κάθε περιοχής. Οι μαθητές και μαθήτριες της Γ΄ τάξης του 1ου Δ.Σ. Νέας Αγχιάλου, δημιούργησαν τις δικές τους κάρτες και δέλησαν να στείλουν κι αυτοί ένα δωράκι στον φίλους τους στη Ρόδο. Έτσι πήραμε ένα κουτί και το γεμίσαμε με καλούδια της περιοχής μας, τόσο για τους μεγάλους όσο και για τους μικρούς μας νέους φίλους ευχόμενοι ό,τι καλύτερο για τις Άγιες ημέρες του Πάσχα!!

Το ταξίδι μας αυτό ήταν μοναδικό. Γνωρίσαμε νέους ανθρώπους, μάθαμε για τον τόπο τους και τα έθιμά τους. Ευχόμαστε γρήγορα να βρεθούμε και από κοντά!!!

Οι μαθητές-μαθήτριες της Γ΄ τάξης του Ευγένειου – 1ου Δ.Σ. Νέας Αγχιάλου Μαγνησίας

**Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί:
Δημητρακοπούλου Ζωή – Κυριακοπούλου Μαριλη
– Παπανικολάου Μαρία - Σιδηροπούλου Νένα**

Το ανάκτορο των Αλυκών των Μακεδόνων Βασιλέων και το Κάστρο των Παλαιών Βόλου

Μαθητές και μαθήτριες της Ε' τάξης του Ευγένειου – 1ου Δ.Σ. Νέας Αγχιάλου, αποφάσισαν στα πλαίσια της σύμπραξης σχολείων να ασχοληθούν με τα κάστρα, τους βιγλάτορες του παρελθόντος. Ξεκινώντας από την Ακρόπολη της Πυράσου, της πόλης πάνω στην οποία χτίστηκε η Νέα Αγχιάλος,

ως άλλοι περιηγητές προσπάθησαν να ανακαλύψουν πώς ζούσαν οι άνθρωποι κατά τα παλαιά χρόνια.

Ακολουθώντας το δρόμο προς τον Βόλο, σε ένα χαμηλό λόφο απέναντι από το λιμάνι, με εκπληκτική θέα στη σύγχρονη πόλη και τα χωριά του Πηλίου, βρίσκονται τα ερείπια του

ανακτόρου των Μακεδόνων βασιλέων και της πόλης που ιδρύθηκε το 294 π.Χ. από τον Δημήτριο Πολιορκητή. Το ανάκτορο είναι κτισμένο επάνω στην ανώμαλη επιφάνεια του βράχου το οποίο ισοπεδώθηκε για την ανέγερσή του. Το ψηλότερο, ανατολικό τμήμα του καταλαμβάνει ένα κτήριο με πύρ-

γους στις τέσσερις γωνίες, το λεγόμενο τετραπύργιο. Φαίνεται ότι εγκαταλείφθηκε μετά τη μάχη της Πύδνας, το 168 π.Χ., και το τέλος της μακεδονικής δυναστείας. Εξακολουθούσε βέβαια να χρησιμοποιείται, αλλά δε φιλοξενούσε δημόσιες δραστηριότητες. Στο τμήμα γύρω από τη βόρεια περίστυλη αυλή εγκαταστάθηκαν εργαστήρια κατασκευής αγγείων και χάλκινων αγαλμάτων. Μετά το 120 π.Χ. όλος ο χώρος του ανακτόρου εγκαταλείφθηκε οριστικά, ενώ κατά τα ρωμαϊκά χρόνια ο χώρος γύρω από την περίστυλη αυλή χρησιμοποιήθηκε ως νεκροταφείο.

Έχοντας τη χαρά να μας ξεναγεί ο Βολιώτης εικαστικός Μιχάλης Παυλής, ο οποίος εργάζεται ως Συντηρητής Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, συνεχίσαμε την περιήγησή μας και φτάσαμε στο Κάστρο των

Παλαιών, το οποίο βρίσκεται στη δυτική είσοδο της σύγχρονης πόλης του Βόλου και καταλαμβάνει έκταση 60 περίπου στρεμμάτων.

Ο περίβολός του έχει σχήμα τετράπλευρο και ενισχύεται στα ευθύγραμμα τμήματα με τετράπλευρους πύργους ενώ στις δύο νότιες γωνίες με κυκλικούς πύργους.

Σύμφωνα με τις έως τώρα μελέτες, στον οικισμό, ο οποίος τειχίστηκε από τον Ιουστινιανό το 551 μ.Χ. και βρίσκεται στη θέση της αρχαίας Ιωλκού, μετοίκησαν οι κάτοικοι της γειτονικής Δημητριάδας λόγω του φόβου των επιδρομών, κυρίως από τους Σλάβους, κατά τους παλαιохριστιανικούς χρόνους.

Το κάστρο μάλιστα κτίστηκε πάνω σε ερείπια παλιότερων και σημαντικότερων μνημείων, όπως το Μυκηναϊκό ανάκτορο της αρχαίας Ιωλκού, μέρος του οποίου σήμερα είναι ορατό κάτω από το δυτικό τείχος, όπως και ο αρχαίος ναός της Άρτεμης Ιωλκίας.

Στο πέρασμα των αιώνων το κάστρο προσέφερε καταφύγιο σε ντόπιους και επιδρομείς. Είχε ακρόπολη, τέσσερις πύλες και από τον 13ο αιώνα περιβαλλόταν από τάφρο με θαλασσινό νερό.

Μετά το 1423 κατοικήθηκε από Οθωμανούς που έκτισαν τζαμί στην κορυφή του. Τότε οι χριστιανοί κάτοικοι άρχισαν να εγκαταλείπουν τις παραλιακές περιοχές και να μετανα-

στεύουν στα υψώματα του Πηλίου.

Το 1889 η ανατολική πλευρά του τείχους γκρεμίστηκε για να ενωθεί η παλιά πόλη (ο χώρος του κάστρου) με τη νέα (το σύγχρονο Βόλο) που αναπτυσσόταν με γρήγορους ρυθμούς στα ανατολικά.

Σήμερα διατηρούνται η ανατολική και δυτική πλευρά σε ύψος έως 7 μ., ενώ μεγάλα τμήματα έχουν αποκαλυφθεί σε σωστικές ανασκαφικές έρευνες.

Κατά τις ανασκαφές επίσης έχουν έλθει στο φως ερείπια παλαιοχριστιανικής βασιλικής με ψηφιδωτά δάπεδα, ερείπια δύο λουτρών, νεκροταφεία και άλλα.

Ακολουθώντας κατά μήκος τα τείχη του κάστρου των Παλαιών, και θαυμάζοντας τα όσα βλέπαμε και ακούγαμε, φτάσαμε στο θεατράκι που έχει δημιουργηθεί κάτω από αυτά όπου, αφού έγινε επίκληση των μουσών, τραγουδήσαμε το έργο Van Den Budenmayer- Concerto en mi mineur του Πολωνού συνθέτη Ζμπίγκνιεφ Πράισνερ.

**1ο Δημοτικό Σχολείο
Νέας Αγχιάλου
/Μαγνησίας
(Ε' τάξη)
Υπεύθυνοι
εκπαιδευτικοί:
Κλιάρη Σοφία –
Κυριακοπούλου Μαρίλη
- Σιδηροπούλου Νένα**

Ακολουθώντας τα ίχνη των ανθρώπων της Αρχαίας Κάμειρο

Τα παιδιά μας γνωρίζουν την Αρχαία Κάμειρο

Γεια σας! Σήμερα βρισκόμαστε στην Αρχαία Κάμειρο όπου θα σας ξεναγήσουμε!

Η Ξενάγηση μας θα αρχίσει από τους **βωμούς**, που ήταν βασικό στοιχείο σε κάθε λατρεία. Ήταν μια λίθινη κατασκευή όπου θυσιάζαν τα ζώα προς τιμήν των θεών. Στα αριστερά σας βλέπετε τους βωμούς **από το Πάνθεον**. Ο μεγαλύτερος ήταν του **θεού Ήλιου**.

Βρισκόμαστε στην αγορά. Το **θυσιαστήριο** είναι κι αυτό στην **πλατεία Κρήνης**. Εκεί έδεναν τα βόδια, στολισμένα, σε μια αλυσίδα κι έπειτα τα έσφαζαν για να τα φάνε. Εκεί του έπαιρναν τα βόδια που θυσιάζαν οι θυσιάστρες στους θεούς και αυτός τα έψηνε σε ένα τετράγωνο, φτιαγμένο από πέτρες που έμοιαζε με ψησταριά. Εδώ υπήρχε ιερό αφιερωμένο σε όλους τους θεούς.

Σωτήρης-Μιχάλης

Εκεί που υπήρχε ο ναός του Απόλλωνα βλέπουμε το **θησαυροφυλάκιο**. Το θησαυροφυλάκιο το χρησιμοποιούσαν για τα αφιερώματα, όπως χρυσά κοσμήματα, αγαλματάκια και χρήματα. Τα **νομίσματα** είχαν το δικό τους σχέδιο, στην Κάμειρο είχαν το φύλλο συκιάς γιατί είχε πολλές συκιάς.

Χρυσάνθη

Οι **βαθμίδες** (καθίσματα) βρίσκονται στην πλατεία Κρήνης κι εκεί πέρα

πήγαιναν άνθρωποι για να μιλήσουν για το χωριό τους ή να παρακολουθήσουν τις τελετές. Υπάρχουν σκαλοπάτια για να κάθονται οι άνθρωποι

Τα **σπίτια** που βλέπουμε ανήκουν στην ελληνιστική εποχή, είχαν εσωτερική αυλή και γύρω τα δωμάτια, με πιο σημαντικό τον οίκο, όπου συγκεντρωνόταν η οικογένεια και τον ανδρώνα, όπου ο οικοδεσπότης καλούσε σε συμπόσιο τους φίλους του. Μπροστά σε μερικά σπίτια υπήρχαν και μαγαζιά.

Ειρήνη

Ο **ναός του Απόλλωνα** είχε τον πρόναο και τον ναό όπου έμπαιναν μόνο οι ιερείς

Μπροστά είχε τη βάση για το άγαλμα του θεού Απόλλωνα και οι πόρτες ήταν ανοιχτές συνήθως. Έτσι οι πιστοί μπορούσαν να δουν το άγαλμα του θεού. Υπήρχε μια δημόσια κρήνη του 4ου-5ου αιώνα την οποία κατήργησαν και έφτιαξαν το ιερό. Κράτησαν μόνο τους κίονες όπου είναι γραμμένα αλφαβητικά τα ονόματα των δαμιουργών, δηλαδή των τοπικών αρχών.

Σταμάτης

Εμείς θα σας μιλήσουμε για τον ναό της Αθηνάς. Ο **ναός της Αθηνάς Καμιράδας** βρισκόταν στην ακρόπολη. Ο ναός ήταν δωρικού ρυθμού τετράστηλος και κτίστηκε μετά τον σεισμό του 226 π.Χ. Εκεί βρέθηκε λά-

κος(αποθέτης) με αφιερώματα τα οποία τώρα βρίσκονται στο Βρετανικό μουσείο και στο Λούβρο.

Εδώ υπήρχε και μια στοά δωρικού ρυθμού, με μήκος 204 μ, και ήταν από τις μεγαλύτερες του αρχαίου κόσμου

Αγγελική-Τσαμπίκα

Βρισκόμαστε λοιπόν στην **Ακρόπολη** της Αρχαίας Καμείρου. Εδώ είχε μια **δεξαμενή νερού**, καλυμμένη με ένα υλικό στεγανό και ανθεκτικό σαν το σημερινό μπετόν, και χωρούσε εξακόσια κυβικά νερό, αρκετό για 400 οικογένειες και

φτιάχτηκε τον 6ο αιώνα π.Χ.

Η δεξαμενή καταργήθηκε όταν χτίστηκε η στοά και μετά μάζευαν το νερό σε υπόγεια σήραγγα, ενώ άλλες μικρότερες σήραγγες κατέληγαν στην πόλη.

Ηλίας

Βρισκόμαστε στα Λουτρά είχε τρεις χώρους για κρύο χλιαρό και ζεστό νερό.

Το δάπεδο στηριζόταν σε κολονάκια, και στη στέγη που μάζευαν νερό

Σε καζάνι χάλκινο ζεστανόταν το νερό και ο ζεστός αέρας έβγαινε κάτω από το δάπεδο, στο δεύτερο ήταν χλιαρό και στο τελευταίο κρύο

Το Λουτρό, που είναι ρωμαϊκής εποχής, μάλλον είναι ιδιωτικό γιατί είναι μικρό, αλλιώς οι Ρωμαίοι είχαν μεγάλα

λουτρά.

Υπάρχει και άλλο λουτρό πίσω από την **Αγορά**. **Στεργία**

Ιστορικά στοιχεία

Η Κάμειρος, μαζί με τη Λίνδο και την Ιαλυσό, ήταν μία από τις τρεις πόλεις-κράτη, τις οποίες, σύμφωνα με τον Όμηρο, ίδρυσαν οι Δωριείς που εγκαταστάθηκαν στη Ρόδο. Η Κάμειρος στήριξε τη ζωή και την ανάπτυξη της στην αγροτική παραγωγή

Τα παλαιότερα έως σήμερα γνωστά ίχνη κατοίκησης στην ευρύτερη περιοχή της Καμείρου, την Καμιρίδα, ανάγονται στους μυκηναϊκούς χρόνους

Αρχαιολογικές μαρτυρίες για την κατοίκηση στην περιοχή εμφανίζονται και πάλι από την Ύ-

συν. στην 46η σελ.

Ακολουθώντας τα ίχνη των ανθρώπων της Αρχαίας Καμείρου

συν. απ' την 45 σελ.

στηρη Πρωτογεωμετρική εποχή (900-850 π.Χ.), κατά τη διάρκεια της Γεωμετρικής περιόδου (850-680 π.Χ, καθώς και της Αρχαϊκής εποχής (680-480 π.Χ.) που υπήρξε για την Κάμειρο περίοδος ακμής. Τα ευρήματα μαρτυρούν ζωηρές εμπορικές σχέσεις της Καμείρου με την κυρίως Ελλάδα, τη Μικρά Ασία και τη Νοτιοανατολική Μεσόγειο, ενώ ακμαία, εκτός από την αγροτική παραγωγή, πρέπει να ήταν και η βιοτεχνική δραστηριότητα. Κατά τον 6ο αι. π.Χ. η Κάμειρος, κόβει δικό της νόμισμα με σύμβολο το φύλλο συκής, ένα από τα αγροτικά της προϊόντα.

Με τον συνοικισμό κατοίκων και από τις τρεις παλαιές πόλεις-κράτη, το 408 π.Χ. θα μεταφερθεί στο εξής το κέντρο της πολιτικής, οικονομικής και πολιτιστικής ζωής.

Συντάκτης:
Βασιλική Πατσιαδά –
Αρχαιολόγος

Πηγή:
http://odysseus.culture.gr/h/3/gh351.jsp?obj_id=2394

Ευχαριστούμε την
αρχαιολόγο
κα Πατσιαδά Βάσω για
την ξενάγηση στην

Αρχαία Κάμειρο και την Εφορεία Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου για την βοήθεια στη συλλογή υλικού και για τη φωτογραφία της Καμείρου.

Ζωγραφιές:
Αγγελική Ποτσάκη: Ναός του Απόλλωνα
Αλεξανδρής Σταμάτης-Καρασσάβα
Χρυσάνθη: Ο χώρος

του θυσιαστηρίου
Κωνσταντάκη Τσαμπίκα:
Ακρόπολη-
Ο ναός της Αθηνάς:
Μοσκιού Μιχάλης:
Σιδερένιο ξίφος
(Αρχαιολογικό
Μουσείο)
Καρανάτσιου Ειρήνη:
Περιδέραιο και
αρύβαλλος (Αρχαιολογικό
Μουσείο)
Μαρουλλάκης Ηλίας-
Κωνσταντάκη Τσαμπίκα:
Πήλινο ρόδι και ειδώλεια
περιστεριών
(Αρχαιολογικό
Μουσείο)

Γ' τάξη:
Αλεξανδρής Σταμάτης
- Καλαμαρά Στεργία -
Καρασσάβα Χρυσάνθη
Κωνσταντάκη
Τσαμπίκα - Μαρουλλάκης
Ηλίας Μοσκιού Μιχάλης
- Ποτσάκη Αγγελική

Δ' τάξη:
Καρανάτσιου Ειρήνη -
Κασάνης Σωτήρης

Συμμετείχαν οι Γ-Δ
τάξεις του 3/Θ Δ.Σ.
Καλαβαρδών Ρόδου

Υπεύθυνη εκπαιδευτικός:
Γιόλα Πελεκάνου

Κτήμα Χατζημιχάλη: Μία παράδοση που κρατάει χρόνια!

Όλα ξεκίνησαν από τον δεκαεννιάχρονο τότε Δημήτρη Χατζημιχάλη, ο οποίος οραματίστηκε τη δημιουργία ενός αμπελώνα και έπειτα ενός οινοποιείου που θα παρήγαγε το κρασί που εκείνος είχε στο μυαλό του.

Το μικροκλίμα στην κοιλάδα της Αταλάντης, στη Φθιώτιδα, έπαιξε σημαντικό ρόλο για την επιλογή της τοποθεσίας, καθώς το δροσερό αεράκι που φέρνει ο Παρνασσός το καλοκαίρι και η θαλασινή αύρα του Ευβοϊκού κόλπου κάνουν την ωρίμανση των σταφυλιών πιο εύκολη κατά την περίοδο του τρύγου, ενώ το φύλλωμα δεν παγώνει τα κρύα βράδια της άνοιξης. Έτσι λοιπόν, ο Χατζημιχάλης αγόρασε το 1973 τα πρώτα 90 στρέμματα για τα αμπέλια του, μια εποχή όπου ο κλάδος της οινοπαραγωγής στην περιοχή της Φθιώτιδας αλλά και γενικότερα στην Ελλάδα δεν ήταν ιδιαίτερα ανεπτυγμένος.

Επειδή, όμως, εκείνα τα χρόνια τίποτα δεν ήταν εύκολο, ο Δημήτρης Χατζημιχάλης ξεκίνησε να εκτρέφει γαλοπούλες, προκειμένου να μπορεί να χρηματοδοτεί την κατασκευή του οινοποιείου του. Έτσι λοιπόν, η γαλοπούλα, που ερχόταν από τον Καναδά για να εκτραφεί και μετά να στολίζει το γιορτινό τραπέζι των Χριστουγέννων, από τότε αποτέλεσε το σήμα

του Κτήματος Χατζημιχάλη!

Η είσοδος των κρασιών Χατζημιχάλη στις αρχές της δεκαετίας του '80 με το Cabernet Sauvignon ήταν πανηγυρική, ενώ μέσα σε μια δεκαετία, αρχές του 1990 κέρδισε τις διεθνείς αγορές και τους διαγωνισμούς σε Βέλγιο και Αμερική. Ξεχώρισε ο συνδυασμός ασύρτικου και ρόμπολας.

Σήμερα, μπορείτε να επισκεφτείτε το Κτήμα Χατζημιχάλη και να απολαύσετε μία ξενάγηση στους αμπελώνες, το πατητήρι και τα κελάρια του Κτήματος.

ΠΗΓΕΣ:

<https://www.protothema.gr/>
<https://www.in2life.gr/>
<https://www.savoirville.gr/>

Ελαιοτριβείο Βάγιας Α. : Ένα όνομα μία ιστορία στο πέρασμα του χρόνου

Η οικογένεια Βάγια, που ζει και εργάζεται στην Αταλάντη Φθιώτιδος, έχει δημιουργήσει το δικό της ελαιοτριβείο στην περιοχή από το 1928, γράφοντας τη δική της ιστορία στο χώρο της παραγωγής και του εμπορίου λαδιού.

Οι κτηριακές εγκαταστάσεις του εργοστασίου καταλαμβάνουν μία έκταση 4000 τ.μ. , περιλαμβάνοντας υπερσύγχρονα μηχανήματα και πλήρως καταρτισμένο προσωπικό. Επίσης, τα τελευταία 8 χρόνια η οικογενειακή αυτή επιχείρηση έχει μπει δυναμικά στην επεξεργασία και το εμπόριο βρώσιμων ελαίων, συσκευάζοντας και πουλώντας λάδι και ελιές σε Ελλάδα και εξωτερικό.

Οι ποικιλίες της ελιάς που επεξεργάζεται το ελαιοτριβείο Βάγιας είναι οι ελιές καλαμών με τη μυτερή τους απόληξη , οι μεγάλες στρογγυλές ελιές Αμφίσης και κάποιες άλλες.

ΠΗΓΕΣ:

vagiasfoods.gr

Από την ΣΤ΄ τάξη του 1ου
Δημοτικού Σχολείου
Αταλάντης/Φθιώτιδας
Υπεύθυνη εκπαιδευτικός:
Ελένη Κυριαζή

Φλώρινα, ο τόπος μας μέσα από τους καλλιτέχνες του

Βρίσκεται στο βόρειο-βορειοδυτικό (ΒΒΔ) τμήμα της Ελλάδας και συνορεύει με τη Βόρεια Μακεδονία (Περιφέρεια Πελαγονίας) και την Αλβανία (Νομός Κορυτσάς) στα βόρεια και δυτικά αντίστοιχα, ενώ στα νότια συνορεύει με τις Περιφερειακές Ενότητες Κοζάνης και Καστοριάς και στα ανατολικά με την Περιφερειακή Ενότητα Πέλλας.

Η ονομασία του νομού Φλώρινας έχει συσχετιστεί

με την πλούσια βλάστηση της περιοχής της, τόσο στο παρόν όσο και στο παρελθόν, κάτι που αποδεικνύεται από τα πλούσια κοιτάσματα λιγνίτη που κρύβει στα σωθικά του. Έτσι λοιπόν, είναι εύλογο να αποκτήσει ένα όνομα σχετικό με τη «Flora», τη θεά της βλάστησης για τους αρχαίους Ρωμαίους και τον όρο που σήμερα μεταφράζεται σε χλωρίδα.

Κοιτώντας τον νομό από ψηλά, εύκολα διαπιστώνει

κανείς ότι η γεωμορφολογία του παρουσιάζει τρία διακριτά υψίπεδα-διαζώματα, του Αμυνταίου, της Φλώρινας και των Πρεσπών. Η κεντρική πεδιάδα της Φλώρινας περιβάλλεται από τους ορεινούς όγκους του όρους Βαρνούντα στα δυτικά, του όρους Βέρνου στα νοτιοδυτικά και του όρους Βόρα στα ανατολικά. Ο Βαρνούντας απομονώνει δυτικά το οροπέδιο των Πρεσπών, ενώ οι νότιες χαμηλές παρυφές

του Βόρα και του Βέρνου αποτελούν το σημείο οριοθέτησης μεταξύ των υψίπεδων Φλώρινας και Αμυνταίου. Συμπλήρωμα σε αυτό το ανάγλυφο της γης είναι οι έξι λίμνες, δύο στις Πρέσπες -Μικρή και Μεγάλη Πρέσπα, οι οποίες αποτελούν φυσικό σύνορο της χώρας μας με τη γειτονική Αλβανία και τη Βόρεια Μακεδονία- και τέσσερις στην περιοχή του Αμυνταίου, οι λίμνες Ζάζαρη, Χειμαδίτιδα, Πετρών και Βεγορίτι-

δας, ένας αριθμός που δίνει μία μοναδικότητα για τα δεδομένα του ελλαδικού χώρου.

Το κλίμα είναι καθαρά ηπειρωτικό, με ψυχρούς χειμώνες, πολλές βροχοπτώσεις και χιονοπτώσεις και ιδιαίτερα χαμηλές θερμοκρασίες κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών. Ενδεικτικά, η θερμοκρασία κυρίως τον μήνα Ιανουάριο μπορεί να πέσει και στους -20ο Κελσίου. Η παρουσία των λιμνών, όμως, επηρεάζει θετικά το μικροκλίμα των γειτονικών τους περιοχών, προσφέροντας ηπιότερες συνθήκες κατά τη διάρκεια του χειμώνα, αν και κατά μεγάλες περιόδους ολικού παγετού οι μι-

κρότερες λίμνες παγώνουν.

Πρωτεύουσα του νομού είναι η Φλώρινα, η οποία αποτελεί την πλέον «παγωμένη» πόλη της Ελλάδας, με μέση ετήσια θερμοκρασία 11,2 βαθμούς Κελσίου. Στην πόλη της Φλώρινας λειτουργούν τμήματα του Πανεπιστημίου της Δυτικής Μακεδονίας και συγκεκριμένα η Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών με τμήματα Δημοτικής Παιδαγωγικής Εκπαίδευσης, τμήμα Νηπιαγωγών, Ψυχολογίας, τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών και τέλος, η Σχολή Τεχνολογίας Γεωπονίας και Τεχνολογίας Τροφίμων και Διατροφής.

Κωμόπολη του νομού είναι το Αμύνταιο που βρίσκεται στα νότια, κοντά στις λίμνες Πετρών και Βεγορίτιδας. Κοντά στο Αμύνταιο βρίσκεται ο παραδοσιακός οικισμός του Νυμφαίου. Το Χιονοδρομικό Κέντρο Βίγλας Πισοδερίου βρίσκεται 29 χμ. βορειοδυτικά της Φλώρινας και δυτικότερα οι Λίμνες Πρέσπες.

Ο νομός παρουσιάζει ιδιαίτερο ιστορικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Η πρωιμότερη ανθρώπινη δραστηριότητα τοποθετείται στη μέση Νεολιθική περίοδο (5800-5300 π.Χ.) Επίσης, αρχαιολογικά ευρήματα από την εποχή του Φιλίππου του Β' τέλος πολύ σημαντικοί θεωρούνται

και οι Βυζαντινοί ναοί που υπάρχουν στο νησί του Αγίου Αχιλλείου στη Μικρή Πρέσπα από τον 10ο αι. με σημαντικότερη την ερειπωμένη βασιλική του Αγίου Αχιλλείου.

Οι καλλιτέχνες του τόπου μας

Η εικαστική κίνηση η οποία παρατηρήθηκε στη Φλώρινα μετά τον Μεσοπόλεμο, αποτελεί ένα σοβαρό και αξιολογημένο μέρος της πολιτιστικής ιστορίας της περιοχής. Η θεμελίωση της εικαστικής κίνησης στον νομό συνδέεται με το φυσικό περιβάλλον

συν. στην 50η σελ.

Φλώρινα, ο τόπος μας μέσα από τους καλλιτέχνες του

συν. απ' την 49η σελ.

της περιοχής, τις ιστορικο-κοινωνικές συνθήκες καθώς και τη συγκυριακή συνύπαρξη προσώπων με κοινά ενδιαφέροντα.

Ο αριθμός των καλλιτεχνών τεράστιος. Εμείς θα σας παρουσιάσουμε δύο ζωγράφους της περιοχής μας που λάτρεψαν τον τόπο και μέσα από τα έργα τους προσπάθησαν να αποτυπώσουν την ομορφιά του.

Βαγγέλης Μπάρας (1933-2007)

Γεννήθηκε στη Φλώρινα. Η ενασχόλησή του με τη ζωγραφική άρχισε από πολύ μικρή ηλικία, ήταν μόλις 12 ετών. Ήταν αυτοδίδακτος. Η τεχνική που χρησιμοποίησε για τους πίνακές του ήταν ένας συνδυασμός ζωγραφική με λάδι και τρισδιάστατο ανάγλυφο. Τα θέματά του αντλούνται κυρίως από τον νομό της Φλώρινας.

<http://visualocart.edu.gr/sites/default/files/Florina%20>

artists%20Greek.pdf

Έργα των μαθητών της Ε'τάξης (Ε1'και Ε2') του 1ου Δημοτικού Σχολείου Φλώρινας, βασισμένα στις δημιουργίες του Βαγγέλη Μπάρα:

Βαγγέλης Ταμουτσέλης (1935)

Ο Βαγγέλης Ταμουτσέλης γεννήθηκε στη Δροσοπηγή Φλώρινας το 1935. Μετέφερε τη χρωματική του παλέτα και το καβάλέτο στην ύπαιθρο αποθανατίζοντας τις ομορφιές και

τα χρώματα των αλπικών τοπίων της περιοχής.

Στη θεματολογία του διακρίνει κανείς την προσπάθεια να καταγραφεί και παράλληλα να αναδειχθεί η πολιτιστική κληρονομιά αυτού του τόπου. (<https://docplayer.gr/amp/8049527-Viografika-eisigiton-timomenon-prosoron-kai-istorika-stoiheia.html>).

Έργα των μαθητών της Ε'τάξης (Ε1'και Ε2') του 1ου Δημοτικού Σχολείου Φλώρινας, βασισμένα στις δημιουργίες του Βαγγέλη Ταμουτσέλη

Σύνταξη κειμένου:
Οι μαθητές και οι μαθήτριες της Ε' τάξης (Ε1'και Ε2'), του 1ου Δημοτικού σχολείου Φλώρινας.
Επιμέλεια κειμένου και φωτογραφιών:
Οι εκπαιδευτικοί των τμημάτων Πήτα Σουλτάνα και Πετσιβα Μαρία

